

Profesjonsutdanning og kompetanse – en tabellrapport basert på StudData

Ida Lyngstad Wernø og Jens-Christian Smeby

SPS arbeidsnotat nr. 1-2018

Forord

Denne tabellrapporten er utarbeidet på oppdrag av Kompetansebehovsutvalget. Utvalget er oppnevnt av Kongen i statsråd for å gi en best mulig faglig vurdering av Norges fremtidige kompetansebehov. Hensikten er å gi innspill til vurderingen av en del sentrale yrkesrettede høyere utdanninger.

Resultatene som presenteres er basert StudData som er en spørreundersøkelse blant studenter og ferdige kandidater innenfor det som kan betegnes som korte profesjonsutdanninger. Studentene som er inkludert var i sitt sjette semester våren 2015 (SD4-2) og kandidatene som er inkludert ble undersøkt våren 2010, to til tre år etter endt utdanning (SD 3-3). Dette er de siste dataene som er tilgjengelige for henholdsvis tredjeårsstudenter og kandidater i denne undersøkelsen.

Analysene i notatet og store deler av teksten er utarbeidet av Ida Lyngstad Wernø. Jens-Christian Smeby har vært prosjektleder. En takk til medlemmene av Kompetansebehovsutvalget for kommentarer til en tidligere versjon av dette notatet.

Senter for profesjonsstudier, oktober 2018

Oddgeir Osland,
Senterleder

Innhold

Innledning	4
Datagrunnlag og metode	4
Tredjeårsstudenter våren 2015 (SD 4-2).....	8
Forskningsorientering	8
Teoretisk eller praktisk orientert?	10
Kunnskap og kompetanse: vurderinger og erfaringer.....	15
Fag uten hensikt?	20
Kandidater 2-3 år etter endt utdanning, V-2010 (SD 3-3).....	22
Kandidatenes hovedaktivitet	22
Utdanningen som grunnlag for arbeidsliv og karriere	23
Opplæring i nåværende jobb	26
Vurdering av opplæring i arbeidslivet	28
Kunnskap og kompetanse i utdanning og arbeid	31
Vedleggstabeller	38
Tredjeårsstudenter v-2015 (SD 4-2).....	38
Kandidater 2-3 år etter endt utdanning v-2010 (SD 3-3)	46
Referanser.....	54

Innledning

Hensikten med dette notatet er å gi innspill til vurderingen av en del sentrale yrkesrettede høyere utdanninger. Tidligere ble disse utdanningene ofte omtalt som profesjonsutdanninger på høyskolenivå, men som følge av strukturreformene i høyere utdanning er ikke dette lenger en adekvat betegnelse. Rapporten belyser både tredjeårsstudenters vurdering utdanningen og ferdige kandidaters tilbakeblikk på utdanningen og kompetanseutvikling i arbeidslivet.

Datagrunnlag og metode

Tabellnotatet er basert på resultater fra StudData-undersøkelsene. StudData er en longitudinell spørreundersøkelse bestående av fire panel (kohorter) som har besvart spørreskjemaer i ulike faser av studiet og etter endt utdanning. Dette notatet er basert på studenter som var i sitt sjette semester våren 2015 (SD4-2) og studenter som ble undersøkt våren 2010, to til tre år etter endt utdanning (SD 3-3)¹². Dette er de siste dataene som er tilgjengelige for henholdsvis tredjeårsstudenter og kandidater.

Tabell 1: Utdanningsgrupper som inngår i resultatene fra undersøkelsen blant tredjeårsstudenter og kandidater 2-3 år etter endt utdanning.

Tredjeårsstudenter V-2015 (SD 4-2)			Kandidater 2-3 år etter endt utdanning V-2010 (SD 3-3)		
Utdanningsgruppe	Svarprosent	N	Utdanningsgruppe	Svarprosent	N
Sosionom	72,5	237	Sosionom	42,3	207
Barnevern	66,7	166	Barnevern	42,3	136
Sykepleier	61,8	409	Sykepleier	38,8	388
Førskolelærer	80,7	271	Førskolelærer	30,8	130
Grunnskole 1-7	64,6	159	Allmennlærer	37,5	283
Grunnskole 5-10	48,9	157	Fysioterapeut	53,3	123
Vernepleier	57,2	174			
Politi	81,2	561			

Som en ser av oversikten over inneholder utvalgene i hovedsak de samme utdanningskategoriene. Vernepleiere og politi inngår riktignok kun i panel 4, mens fysioterapeuter (som også innbefatter mensendieck) kun inngår i panel 3. På grunn av endringene i lærerutdanningen i 2010 er kategoriene noe ulike. I panel 4 er lærerutdanningene gruppert som henholdsvis «grunnskole 1-7» og «grunnskole 5-10», mens det for panel 3 kun er én lærerkategori, «allmennlærere». Alle utdanningsgruppene fordeler seg utover ulike læresteder, som en ser av de neste tabellene.

¹ Lærerutdanningen var for disse kullene fire år. De fleste av lærerstudentene er derfor undersøkt nest siste studieår og to år etter endt utdanning.

² For mer informasjon om StudData-prosjektet, dokumentasjonsrapporter og spørreskjema vises det til: <http://www.hioa.no/Forskning-og-utvikling/Hva-forsker-HiOA-paa/FoU-SPS/prosjekter/StudData>

Tabell 2: Antall respondenter fordelt på studiested blant tredjeårsstudenter vår 2015 (SD 4-2).

	Sosionom	Barnevern	Førskolelærer	Grunnskole 1-7
Høgskolen i Lillehammer	59	64	0	0
Høgskolen i Volda	53	36	85	7
Høgskolen i Sør-Trøndelag	0	0	0	30
Høgskolen i Oslo og Akershus	70	45	140	114
Høgskolen i Bergen	35	0	0	0
Universitetet i Nordland	20	21	46	8
Totalt	237	166	271	159

	Grunnskole 1-10	Sykepleier	Vernepleier	Politi
Høgskolen i Lillehammer	0	0	56	0
Høgskolen i Volda	4	0	0	0
Høgskolen i Sør-Trøndelag	60	0	0	0
Høgskolen i Oslo og Akershus	85	278	95	0
Høgskolen i Bergen	0	88	23	0
Universitetet i Nordland	8	43	0	0
Politihøgskolen avd. Kongsvinger	0	0	0	93
Politihøgskolen avd. Stavern	0	0	0	141
Politihøgskolen avd. Bodø	0	0	0	100
Politihøgskolen avd. Oslo	0	0	0	227
Totalt	157	409	174	561

Tabell 3: Antall respondenter fordelt på studiested blant kandidater vår 2010 (SD 3-3).

	Allmennlærer	Førskolelærer	Sosionom
Høgskolen i Lillehammer	0	0	32
Høgskolen i Volda	24	11	26
Høgskolen i Sør-Trøndelag	63	0	35
Høgskolen i Ålesund	0	0	0
Høgskolen i Oslo	78	40	46
Høgskolen i Bergen	75	49	26
Høgskolen i Bodø	13	7	12
Universitetet i Stavanger	30	23	30
Totalt	283	130	207

	Barnevern	Sykepleier	Fysioterapeut
Høgskolen i Lillehammer	22	0	0
Høgskolen i Volda	13	0	0
Høgskolen i Sør-Trøndelag	26	50	38
Høgskolen i Ålesund	0	39	0
Høgskolen i Oslo	36	163	59
Høgskolen i Bergen	0	49	26
Høgskolen i Bodø	10	30	0
Universitetet i Stavanger	29	57	0
Totalt	136	388	123

I tabellene under vises kjønns sammensetning og gjennomsnittsalder for utdanningsgruppene i hvert av utvalgene³.

Tabell 3: Andel kvinner og menn, samt gjennomsnittsalder innenfor de ulike utdanningsgruppene for tredjeårsstudenter, undersøkt våren 2015 (Panel 4-2).

	Kvinner	Menn	Alder
Sosionom	86,6	13,4	27
Barnevern	86,1	13,9	27
Førskolelærer	88,0	12,0	28
Grunnskole 1-7	83,8	16,2	25
Grunnskole 5-10	68,2	31,8	25
Sykepleier	89,8	10,2	26
Vernepleiere	78,8	21,2	30
Politi	56,9	43,14	26

Tabell 4: Andel kvinner og menn, samt gjennomsnittsalder innenfor de ulike utdanningsgruppene for studenter 2-3 år etter endt utdanning, undersøkt våren 2010 (Panel 3-3).

	Kvinner	Menn	Alder
Allmennlærer	69,2	30,9	29
Førskolelærer	90,0	10,0	30
Sosionom	88,4	11,7	32
Barnevern	89,6	10,4	31
Sykepleier	88,6	11,4	31
Fysioterapeut	76,4	23,6	28

Resultatene i rapporten presenteres i figurer som viser prosentvis fordeling for hver av utdanningsgruppene i hvert spørsmål. I vedlegget vises tilsvarende prosentfordelinger i tabeller, samt gjennomsnittsverdi for hver av utdanningsgruppene der variablene er konstruert som skalaer. For å undersøke om det er systematiske forskjeller mellom noen av gruppene i krysstabellene har kjiqvadrattester blitt benyttet. I samtlige krysstabeller er forskjellene mellom utdanningsgruppene signifikante på 5 prosents signifikansnivå, med unntak av tabellene som vises i figur 26B og 27B.

På noen få av variablene har det inngått «vet ikke»-kategorier. Dette gjelder spørsmålene som er presentert i figur 1, 2, 3 og 15 StudData 4-2. I prosentueringen er «vet ikke»-kategorien holdt utenfor for å gjøre tolkningen av resultatene enklere. Det var svært få som svarte «vet ikke»⁴. Også de som ikke har besvart spørsmålene er holdt utenfor i prosentueringen. For å øke lesbarheten har også skalaene i noen tilfeller blitt snudd slik at lav verdi uttrykker det en kan regne som «negativt» svar, som «uenig» eller «i liten grad», mens høy verdi indikerer «positivt» svar, som «enig» eller «i stor grad». Dette gjelder variablene i figur 11A-14B, 21-24 og 25A-28B.

³ Blant respondenter som ikke har missingverdi på kjønn eller alder.

⁴ Andelen respondenter i «vet ikke»-kategoriene var henholdsvis 1,7 prosent (figur 1), 1,8 prosent (figur 2), 3,6 prosent (figur 3) og 0,9 prosent (figur 15).

Som det er gjort rede for over har vi valgt å holde oss til analyser basert på krysstabeller, i tillegg til at det i tabellvedlegget oppgis gjennomsnittlig skalaskår for de ulike utdanningsgruppene. Det er ikke gjennomført videre analyser av hvorvidt de observerte forskjellene mellom utdanningene kan ha en sammenheng med for eksempel utdanningenes kjønns sammensetning og utdanningssted. På grunn av antall grupper i utvalget og antall respondenter innenfor disse har det ikke vært mulig å gjøre dette på en enkel og oversiktlig måte.

I noen tilfeller vil resultatene fra kandidatene sammenlignes med resultatene fra tredjeårsstudentene. Vi har tidligere sammenlignet ulike kull av både førsteårsstudenter, tredjeårsstudenter og kandidater, og i begrenset grad funnet vesentlige endringer over tid. Det at dataene for tredjeårsstudentene er fra 2015 og kandidatene er fra 2010 betraktes derfor ikke som et stort problem. Overgangen fra allmennlærer- til grunnskolelærerutdanning innebærer imidlertid at denne utdanningsgruppen har forholdt seg til ulike studieopplegg, og resultatene blant lærerne må derfor tolkes med noe mer varsomhet når lærerne fra de to StudData-rundene sammenlignes.

Tredjeårsstudenter våren 2015 (SD 4-2)

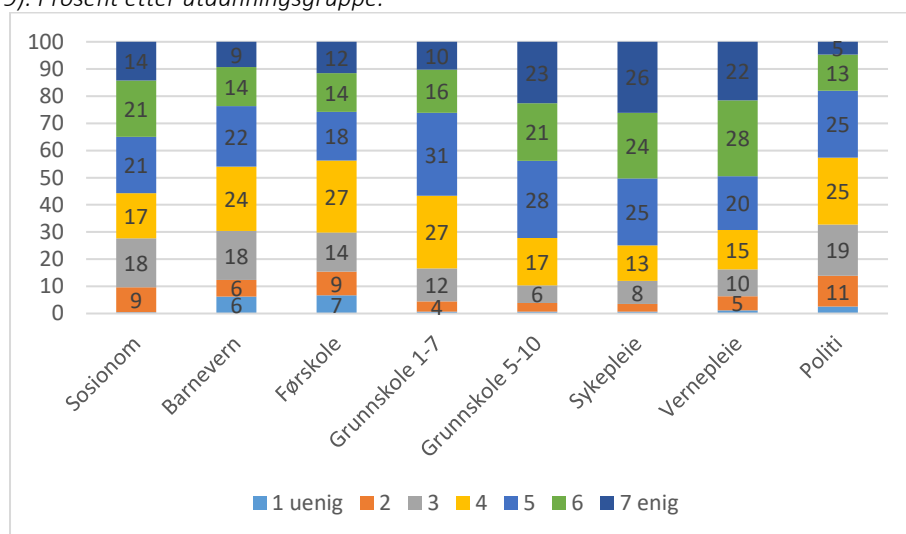
Forskningsorientering

Det legges i dag vekt på at de korte profesjonsutdanningene skal være forskningsbaserte. Det at utdanningene skal være forskningsbaserte innebærer både at innholdet i utdanningen skal være i tråd med forskningen på feltet, men også at studentene skal få en viss innsikt i forskningsmetode og hvordan forskning drives for å kunne trekke veksler på dette i sin fremtidige profesjonelle yrkesutøvelse (S. Kyvik, Vågan, Prøitz, & Aamodt, 2015; Messel & Smeby, 2017). Forskning er en viktig dimensjon ved det å arbeide kunnskapsbasert. Figurene under viser i hvilken grad studentene opplever at det har fått kunnskap om forskningsmetode, innsikt i hvordan forskning utføres og om de mener det er viktig at de holder seg oppdatert på forskning i sin fremtidige yrkesutøvelse.

Kunnskap om forskningsmetode

Figur 1 viser at gruppene som i størst grad oppgir å ha fått kunnskap om forskningsmetoder er sykepleiere, vernepleiere og grunnskolelærere på 5. til 10. trinn. Hele 50 prosent av sykepleierne og vernepleierne plasserer seg her på nest ytterste eller ytterste punkt på skalaen som strekker seg fra svaralternativene «uenig» (1) til «enig» (7). Til sammenligning har 18 prosent av politistudentene plassert seg tilsvarende på skalaen.

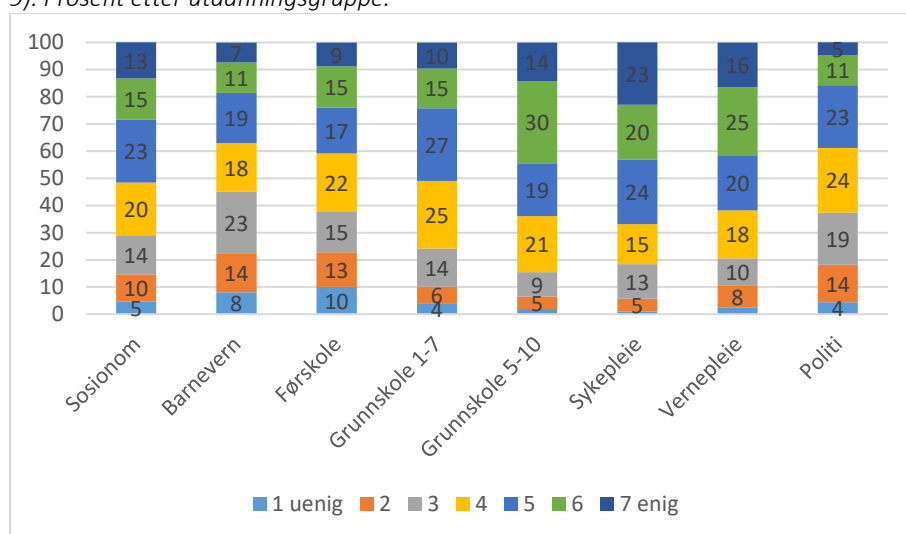
Figur 1. Tredjeårsstudentenes vurdering av påstanden «jeg har fått kunnskap om forskningsmetoder» (spørsmål 9). Prosent etter utdanningsgruppe.



Innsikt i hvordan forskning utføres

Når studentene vurderer påstanden «jeg har fått innsikt i hvordan forskning utføres» er det igjen sykepleiere, vernepleiere og grunnskolelærere på 5. til 10. trinn som utgjør utdanningsgruppene med de høyeste prosentandelene av kandidater som sier seg enige. Som i forrige figur utgjør politistudentene utdanningsgruppen som i minst grad sier seg enige i dette spørsmålet.

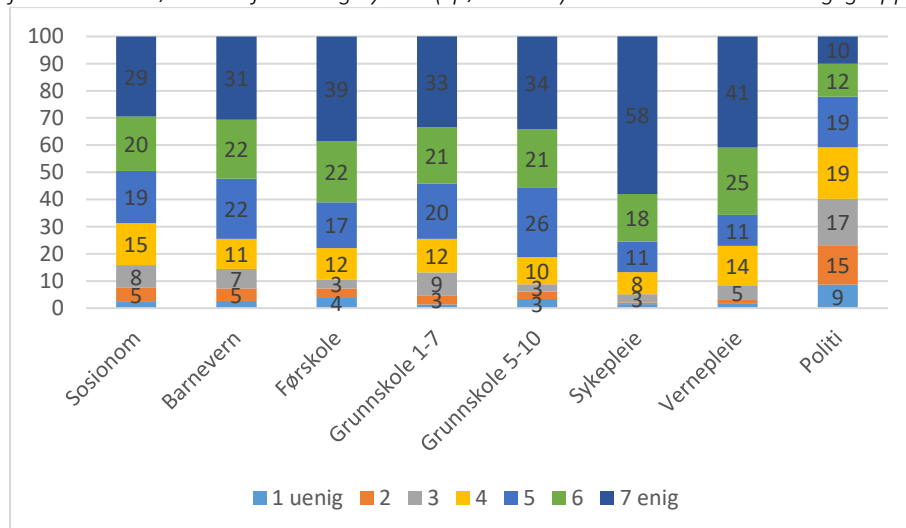
Figur 2. Tredjeårsstudentenes vurdering av påstanden «jeg har fått innsikt i hvordan forskning utføres» (spørsmål 9). Prosent etter utdanningsgruppe.



Betydningen av å holde seg oppdatert på forskning i fremtidig yrke

I vurderingen av hvor viktig det er for kandidatene å holde seg oppdaterte på forskning er det to grupper som skiller seg distinkt ut: sykepleiere og politi. Blant sykepleierne plasserer hele 58 prosent seg på skalaens ytterpunkt som uttrykker at det er viktig å holde seg oppdatert på forskning for å kunne utøve ens fremtidige yrke. Som en ser av figuren under er det en betydelig andel av respondentene i alle utdanningsgrupper som uttrykker at det er viktig å holde seg oppdatert ved å plassere seg på skalaverdiene 6 eller 7, med unntak av politistudentene. Politistudentene står i tydelig kontrast til de andre utdanningsgruppene ved å være fordelt relativt jevnt utover skalaen.

Figur 3. Tredjeårsstudentenes vurdering av påstanden «det er viktig for meg å holde meg oppdatert på forskning for å kunne utøve mitt framtidige yrke» (spørsmål 9). Prosent etter utdanningsgruppe.



Kommentar

Forskningsbasert utdanning er et uklart begrep, og intervjuer med studenter har vist at det forståelsen av dette begrepet er sterkt varierende (Svein Kyvik & Vågan, 2014). Når en ser på mønstret i de tre figurene ovenfor, fremgår det at det stor uenighet mellom studentene

innenfor de enkelte utdanningene. De fordeler seg over hele skalaen. Når en ikke helt ubetydelig andel i flere av utdanningene er uenig i at de har fått kunnskap om forskningsmetode og hvordan forskning utføres kan både gjenspeile at de faktisk ikke har tilegnet seg slik kunnskap, men også at det oppleves som litt vanskelig å svare på. De klare forskjellene mellom utdanningene gjenspeiler imidlertid hvordan dette vektlegges innenfor de enkelte utdanningene. I for eksempel sykepleie er dette en viktig dimensjon ved kunnskapsbasert praksis og tillegges stor vekt (Svein Kyvik & Vågan, 2014).

Forskjellene mellom profesjonsutdanningene i vurderingen av å holde seg oppdatert på forskning gjenspeiler også hvordan dette vektlegges innen de enkelte utdanningene. Det er likevel verdt å merke seg at andelen som er enig i at det å holde seg oppdatert på forskning er viktig i deres fremtidige yrke er høyere enn andelen som er enige i at de har tilegnet kunnskap om forskningsmetode og hvordan forskning utføres. Hva innebærer det å holde seg oppdatert på forskning hvis en mangler kunnskap og innsikt i forskning? Undersøkelser tyder på at studentene i begrenset grad utvikler en forståelse for forskning og derfor i liten grad er i stand til å kritisk vurdere forskning og anvende den i fremtidig arbeid (S. Kyvik, et al., 2015).

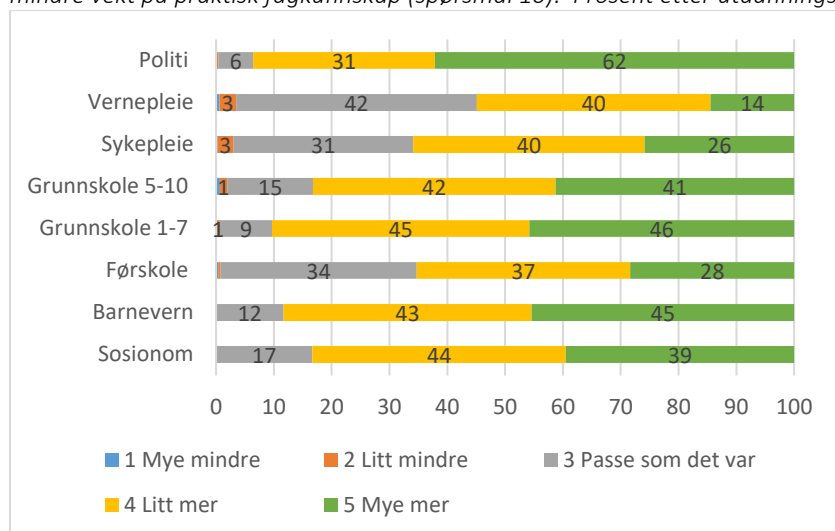
Teoretisk eller praktisk orientert?

Forholdet mellom teori og praksis er omstridt og det har vært uttrykt bekymring for at de korte profesjonsutdanningene er blitt for akademiske og dermed mindre yrkesrettede. Akademisering vurderes imidlertid også som positivt (Messel & Smeby, 2017; Terum & Smeby, 2014). Siden alle tredjeårsstudentene har hatt praksis i yrkesfeltet, har det i alle fall lagt et visst grunnlag for å vurdere i hvilken grad utdanningen er yrkesrettet. Respondentene blir i undersøkelsen spurt i hvilken grad de mener utdanningen de går på bør legge vekt på ulike forhold. Det de er bedt om å vurdere er praktisk fagkunnskap, teoretisk fagkunnskap, kunnskap om forskningsmetoder, trening i systematisk eller analytisk tenkning, trening i å lese forskningsarbeider, trening i forskningsforståelse og forskning/ utviklingsarbeid. Resultatene presenteres i figurene under.

Praktisk fagkunnskap

I spørsmålet om hvorvidt en burde ha lagt mer eller mindre vekt på praktisk fagkunnskap er det tydelig enighet innenfor alle utdanninger om at en burde ha lagt mer vekt på dette. Innenfor samtlige utdanningsgrupper har minst 50 prosent av studentene – i flere av utdanningene også en langt høyere andel – svart enten «litt mer» eller «mye mer». Politistudentene er gruppen som i størst grad mener praktisk fagkunnskap bør vektlegges: 62 prosent av politistudentene oppgir at utdanningen burde ha lagt mye mer vekt på dette.

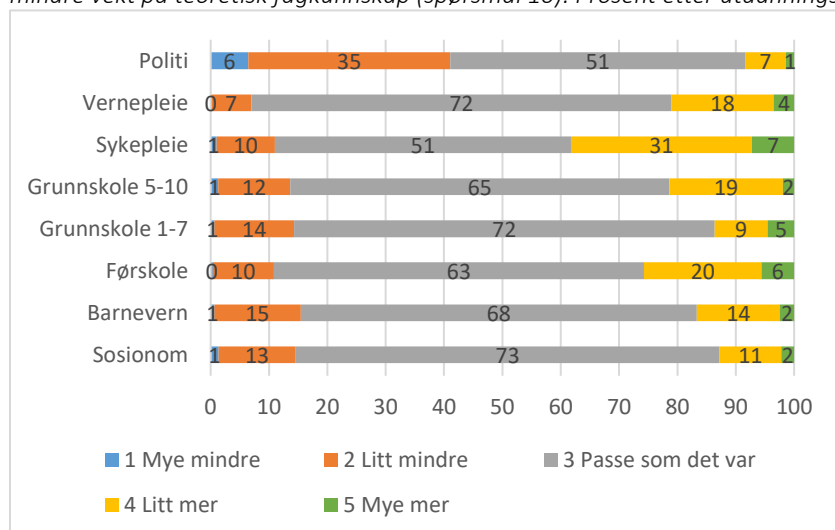
Figur 4: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på praktisk fagkunnskap (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.



Teoretisk fagkunnskap

I spørsmålet om vektlegging av teoretisk fagkunnskap fordeler studentene seg noe annerledes, som figur 5 viser: innenfor alle utdanningene er det en andel på minst 50 prosent som mener at dette verken burde ha vært vektlagt i mindre eller større grad. Blant vernepleiere, sosionomer og grunnskolelærere på 1. til 7. trinn mener over 70 prosent at vektleggingen er passe som den er. Sykepleierne utgjør utdanningsgruppen som i størst grad ønsker en økt vektlegging av teoretisk fagkunnskap: 38 sier prosent at de ønsker litt eller mer vektlegging av dette. Politistudentene er utdanningsgruppen hvor andelen som mener teoretisk fagkunnskap bør vektlegges i mindre grad er klart størst: 41 prosent mener dette burde ha blitt vektlagt i litt eller mye mindre grad.

Figur 5: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på teoretisk fagkunnskap (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.

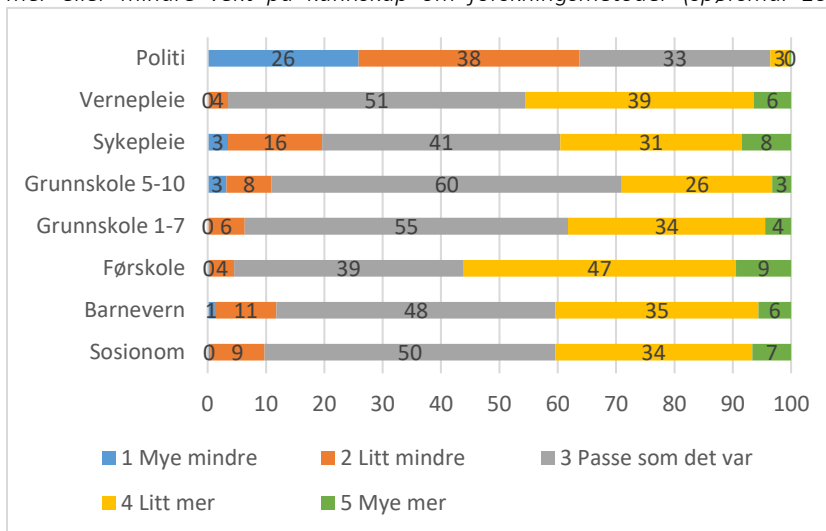


Kunnskap om forskningsmetoder

Som en så av figur 5 var den gjengse oppfatningen innenfor de fleste utdanningene at en verken burde ha mer eller mindre vektlegging av teoretisk fagkunnskap. Kunnskap om

forskningsmetoder er derimot en form for kompetanse studentene i større grad ønsker skulle ha vært vektlagt i utdanningen, som en kan se av figur 6. Førskolelærerne utgjør utdanningsgruppen hvor størst andel ønsker mer vektlegging av forskningsmetoder. Som i de foregående figurene avviker politistudentene fra de andre utdanningsgruppene mønstre – her ser en at til sammen 64 prosent av politistudentene ønsker enten litt eller mye mindre vektlegging av forskningsmetoder. Til sammenligning plasserer kun 4 prosent av vernepleierstudenter og førskolelærerstudenter seg på tilsvarende svarkategorier. Det er dermed klare forskjeller mellom utdanningsgruppene også i spørsmålet om en bør legge mer eller mindre vekt på forskningsmetoder.

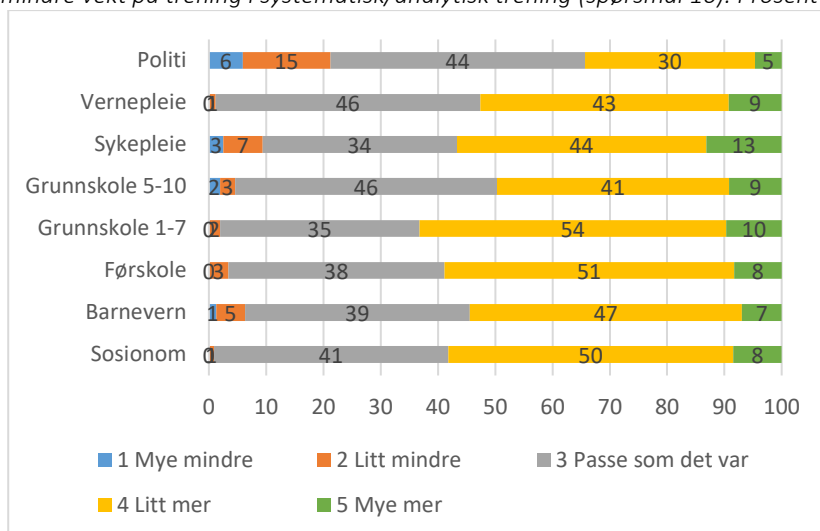
Figur 6: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener de mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på kunnskap om forskningsmetoder (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.



Trening i systematisk/analytisk tenkning

En stor andel av studentene i alle grupper mener at en bør vektlegge systematisk/analytisk tenkning enten litt eller mye mer. Blant politistudentene oppgir til sammen 35 prosent at de ønsker litt eller mye mer vektlegging av dette, og for de resterende utdanningsgruppene er andelen som uttrykker det samme på over 50 prosent. Også her ser en at en større andel blant politistudentene enn de andre utdanningsgruppene ønsker mindre vektlegging: 21 prosent av politistudentene uttrykker at de ønsker litt eller mye mindre vektlegging av trening i systematisk og analytisk tenkning.

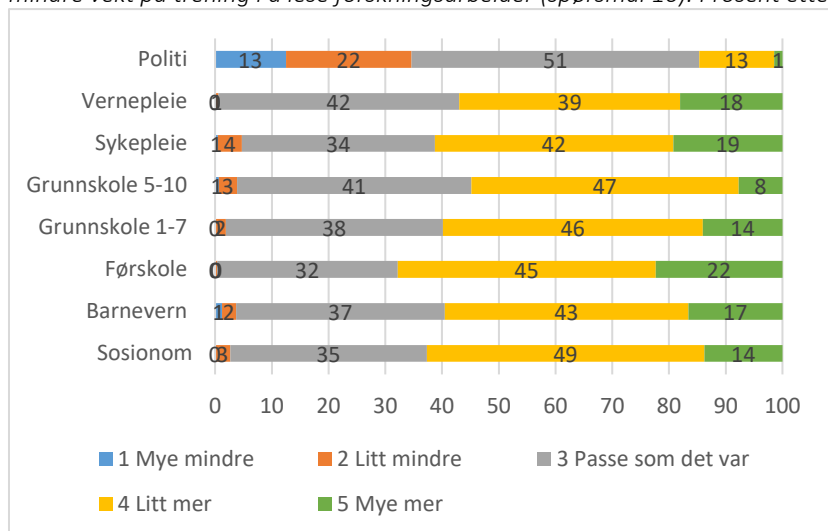
Figur 7: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på trening i systematisk/analytisk trening (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.



Trening i å lese forskningsarbeider

Utdanningsgruppen som i størst grad uttrykker å ville ha mer trening i å lese forskningsarbeider er førskolelærerstudentene, som også er gruppen som i størst grad ønsket mer vektlegging av forskningsmetoder. Figur 8 viser at det er klare oppfatninger om at en bør legge mer vekt på trening i å lese forskningsarbeider innenfor alle utdanninger med unntak av politistudentene, som også i dette spørsmålet skiller seg fra andre utdanningsgruppene. Blant politistudentene mener over halvparten at vektleggingen er passe som den er.

Figur 8: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på trening i å lese forskningsarbeider (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.

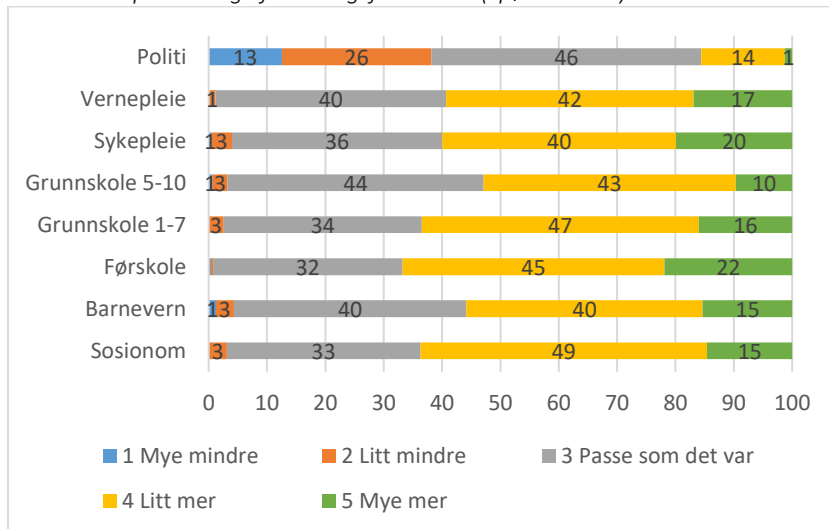


Trening i forskningsforståelse

I spørsmålet om en bør vektlegge trening i forskningsforståelse i større eller mindre grad følger svarfordelingene i de ulike utdanningsgruppene i stor grad samme mønster en så i forrige spørsmål. Innenfor samtlige utdanninger, med unntak av politiutdanningen, er det svært lave andeler som ønsker en mindre vektlegging av dette. Derimot er det høye andeler som mener

at trening i forskningsforståelse burde vært litt eller mye mer vektlagt – igjen med unntak av politistudentene.

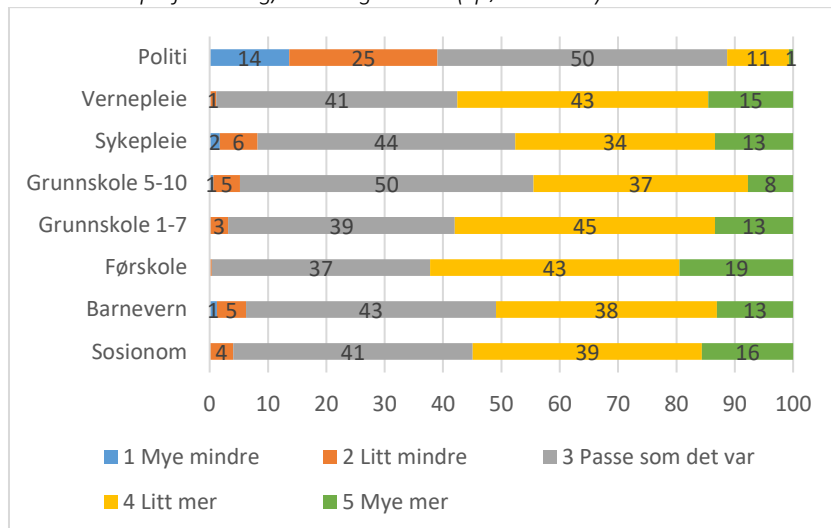
Figur 9: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på trening i forskningsforståelse (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.



Forskning/utviklingsarbeid

Innenfor alle utdanningsgrupper er det en betydelig andel av studentene som ønsker litt eller mye mer vektlegging av forskning og utviklingsarbeid, også her med unntak av politistudentene. Som i figur 9 mener 39 prosent av politistudentene at dette bør vektlegges i litt eller mye mindre grad, mens 50 prosent av politistudentene mener det er passe slik det er.

Figur 10: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad mener utdanningen de nå går på burde ha lagt mer eller mindre vekt på forskning/utviklingsarbeid (spørsmål 10). Prosent etter utdanningsgruppe.



Kommentar

Mens spørsmålene om forskningsorientering viste stor uenighet mellom studentene, er svarene i figurene her i stor grad sentrert mer rundt midten av skalaen, det store flertallet svarer gjennomgående at det er «passe som det er» eller «litt mer». Mønstrer varierer imidlertid noe mellom de ulike spørsmålene. En noe større andel sykepleierstudenter oppgir at

de mener teoretisk kunnskap bør vektlegges «litt» eller «mye mer» og en noe lavere andel oppgir at praktisk fagkunnskap skal vektlegges mer sammenlignet med de øvrige utdanningsgruppene. Dette kan sees i sammenheng med at halvparten av dette studiet er praksis. Gjennomgående ønsker imidlertid studentene mer praktisk fagkunnskap, mens de minst grad ønsker mer teoretisk fagkunnskap. Siden studentene skal kvalifiseres til praktisk yrkesutøvelse er dette ikke spesielt overraskende. Det synes ikke som studentene generelt opplever at utdanningene er for teoretiske eller akademiske. Dette styrkes også av at flertallet i alle utdanningene bortsett fra politi ønsker mer trening i forskningsforståelse. Som det fremgikk i gjennomgangen av forskningsorientering er det en stor andel som er enig i at det er viktig å holde seg oppdatert på forskning i fremtidig yrke, men en noe lavere andel som oppga at de hadde tilegnet seg kunnskap.

I gjennomgangen av forskningsorienteringen blant studentene utmerket politistudentene seg med den laveste andelen som hadde tilegnet seg slik kunnskap og den laveste andelen som mente det å holde seg oppdatert på forskning var viktig i fremtidig yrkesutøvelse. Denne tendensen er også veldig tydelig i vurderingen av om utdanningen bør være mer praktisk eller teoretisk orientert. 93 prosent av politistudentene ønsker mer praktisk fagkunnskap, mens 41 prosent ønsker mindre teoretisk fagkunnskap. Studier viser at politistudenter primært etterspør konkrete ferdigheter for å håndtere utfordringer i kritiske situasjoner, mens studentene er kritiske til mer teoretisk kunnskap, særlig samfunnsvitenskapelig fag (Winnæss, 2017).

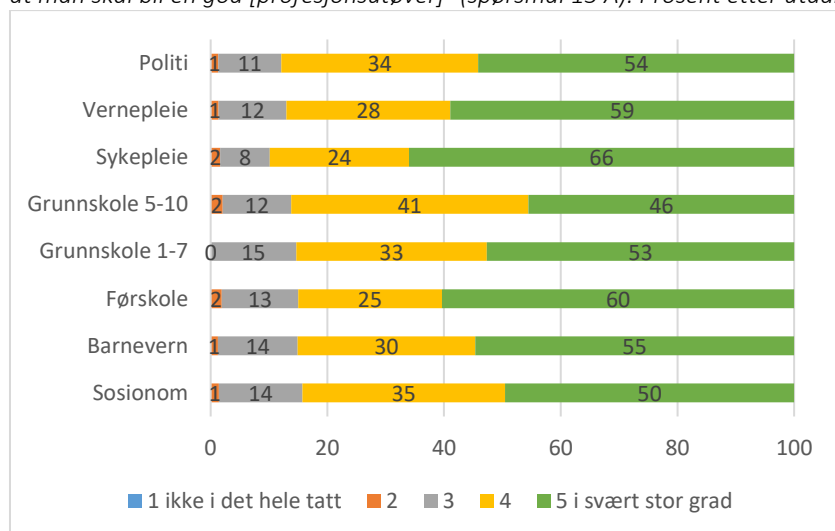
Kunnskap og kompetanse: vurderinger og erfaringer

Tredjeårsstudentene er også bedt om å vurdere i hvilken grad ulike former for kompetanse bør vektlegges (spørsmål A) og videre i hvilken grad de har tilegnet seg de respektive typene kompetanse gjennom utdanningene (spørsmål B). Resultater fra krysstabellene vises i figurene under. I tabellvedlegget oppgis også differansen mellom utdanningsgruppenes gjennomsnittlige plassering i spørsmål A og B. En negativ differanse kan her tolkes som at studentene i alle fall ikke har lært mer enn det de forventer å ha behov for som profesjonsutøver.

Bred, generell kompetanse

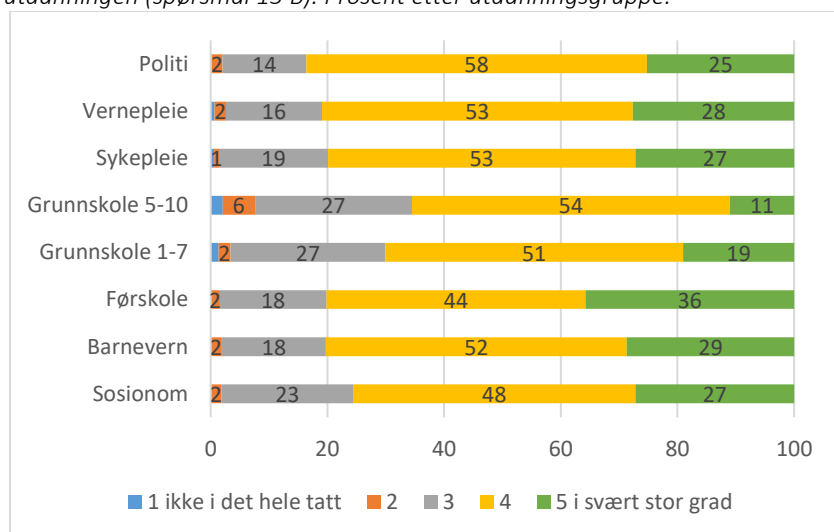
Innenfor alle utdanningsgrupper er det bred enighet om at utdanningene bør vektlegge å gi studentene bred og generell kompetanse. Minst 50 prosent av studentene innenfor samtlige utdanningsgrupper oppgir at dette bør vektlegges i svært stor grad, og de resterende respondentene, med små unntak, plasserer seg enten på skalaverdi 4 eller i en midtposisjon. Dette ser en av figur 11 A.

Figur 11A: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad bred, generell kompetanse bør vektlegges i studiet for at man skal bli en god [profesjonsutøver]⁵ (spørsmål 13 A). Prosent etter utdanningsgruppe.



I vurderingen av hvorvidt de har tilegnet seg bred, generell kompetanse gjennom utdanningen, er andelen studenter som plasserer seg ytterst på skalaen, på kategorien «i svært stor grad», godt over halvert for mange av utdanningsgruppene. Imidlertid har andelen som har plassert seg på skalaverdien under økt. Dette betyr at det likevel fortsatt er et klart flertall innenfor alle utdanningsgrupper som uttrykker at de i stor grad har tilegnet seg denne kompetansen.

Figur 11B: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad de har tilegnet seg bred, generell kompetanse gjennom utdanningen (spørsmål 13 B). Prosent etter utdanningsgruppe.

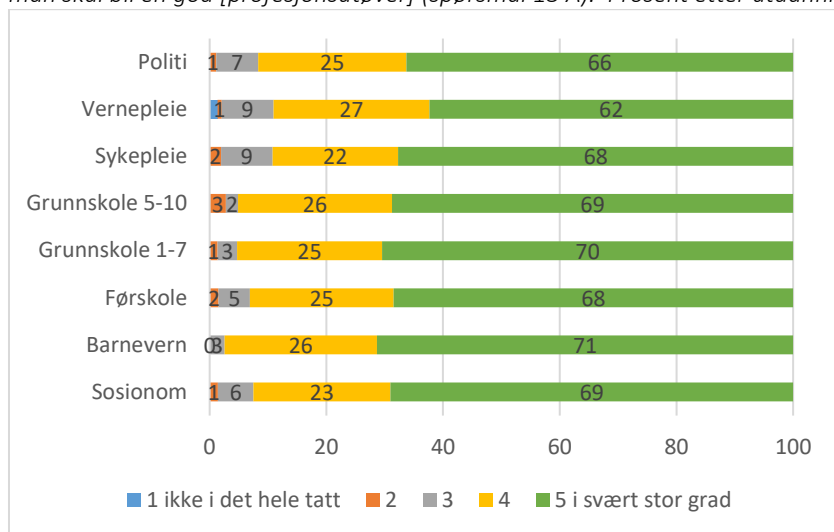


Yrkesspesifikk kunnskap

I spørsmålet om yrkesspesifikk kunnskap bør vektlegges oppgaver over 60 prosent innenfor samtlige utdanninger at dette bør vektlegges i svært stor grad, og rundt 90 prosent av studentene innenfor alle utdanningene plasserer seg enten på skalaverdi 4 eller 5. Yrkesspesifikk kunnskap er med andre ord noe de aller fleste studentene anser som svært viktig i utdanningen.

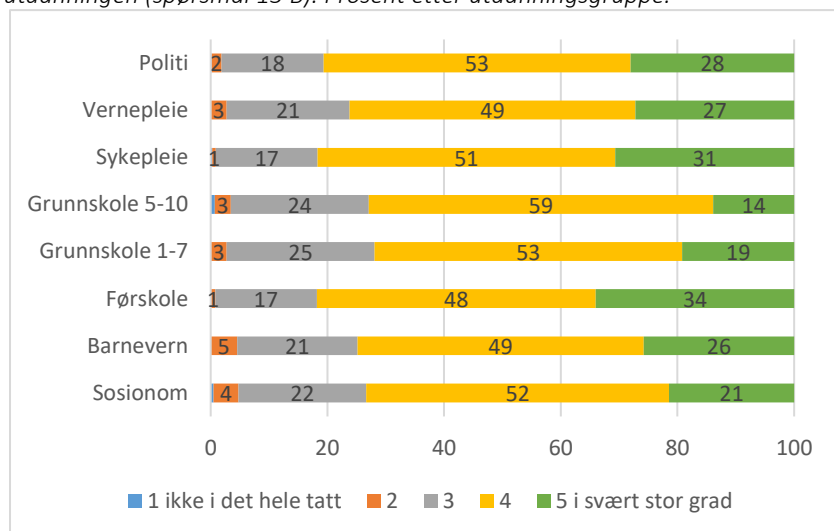
⁵ Spørreskjemaene er tilpasset hver enkelt utdanning, slik at det her eksempelvis sto «lærer» i skjemaene lærerstudentene fylte ut. Dette gjelder for alle figurer og tabeller der «profesjonsutøver» står i klammeform.

Figur 12A: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad yrkesspesifikk kunnskap bør vektlegges i studiet for at man skal bli en god [profesjonsutøver] (spørsmål 13 A). Prosent etter utdanningsgruppe.



I figur 12B kan en se at studentene uttrykker at de har tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap, og at minst 70 prosent av studentene innenfor alle utdanningsgrupper oppgir at dette gjelder i stor eller svært stor grad når en ser skalaverdi 4 og 5 over ett. Som en så av spørsmålet om bred, generell kompetanse er det ikke like store andeler som opplever å ha tilegnet seg kunnskapen som det er studenter som mener det bør vektlegges.

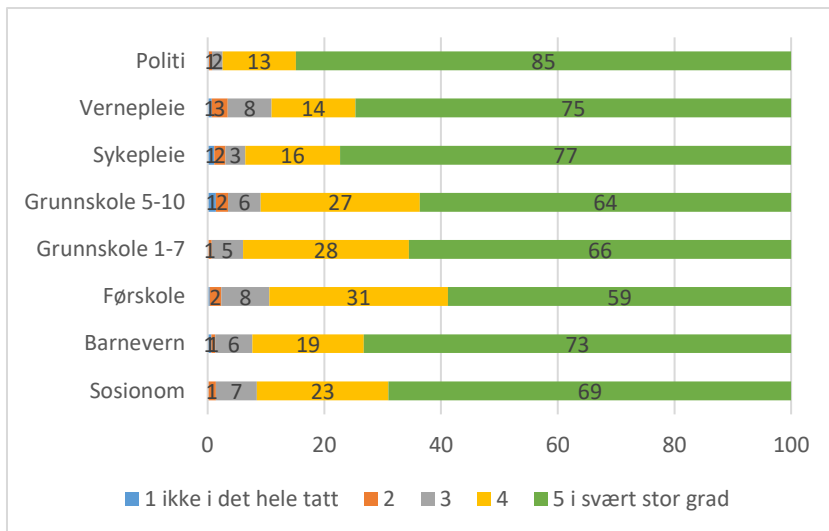
Figur 12B: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad de har tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap gjennom utdanningen (spørsmål 13 B). Prosent etter utdanningsgruppe.



Praktiske ferdigheter

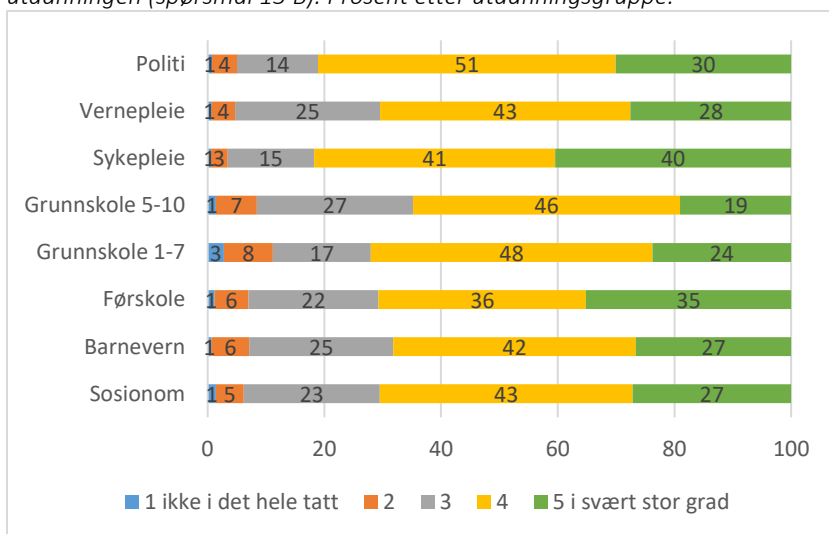
Figur 13 A viser at hovedvekten av studentene innenfor alle utdanningsgrupper mener praktiske ferdigheter bør vektlegges i svært stor grad for at man skal bli en god profesjonsutøver. Politistudentene utgjør gruppen hvor størst andel av studentene uttrykker at praktiske ferdigheter bør vektlegges i svært stor grad – 85 prosent av disse har svart dette.

Figur 13A: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad praktiske ferdigheter bør vektlegges i studiet for at man skal bli en god [profesjonsutøver] (spørsmål 13 A). Prosent etter utdanningsgruppe.



Selv om studentene trekker frem praktiske ferdigheter som svært viktig er det ikke entydig at de har tilegnet seg disse ferdighetene gjennom utdanningen. Et klart flertall plasserer seg på skalaverdiene 4 eller 5, men innenfor samtlige utdanninger er det omkring 30 prosent som plasserer seg i en mellomposisjon eller i retning «ikke i det hele tatt». Politi- og sykepleierstudentene er utdanningsgruppene med størst andeler som uttrykker å ha tilegnet seg praktiske ferdigheter når en ser verdi 4 og 5 samlet.

Figur 13B: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad de har tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom utdanningen (spørsmål 13 B). Prosent etter utdanningsgruppe.

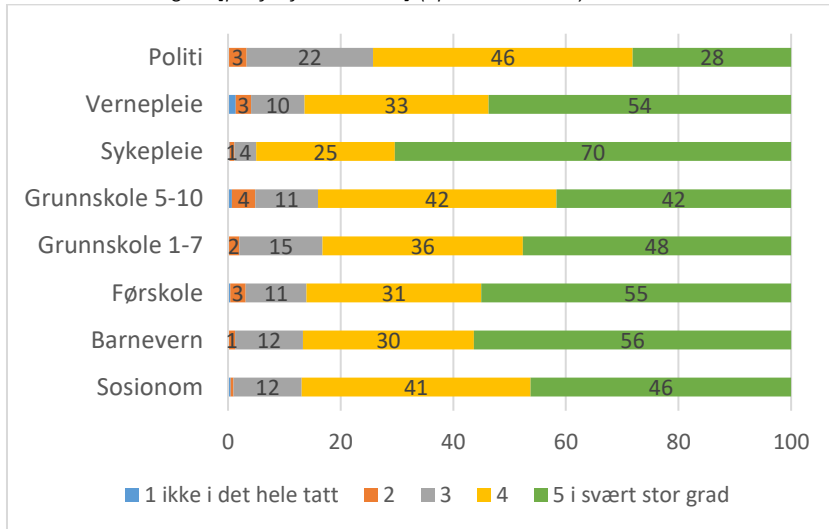


Teoretiske kunnskaper

I spørsmålet om teoretiske kunnskaper bør vektlegges i studiet og hvorvidt studentene har tilegnet seg teoretiske kunnskaper, ser en at svarene er fordelt mellom skalaens midtkategori og kategoriene i retning «i svært stor grad», som mønsteret også har vært i de foregående spørsmålene. Blant sykepleierstudentene mener hele 70 prosent at teoretiske kunnskaper i svært stor grad bør vektlegges for at en skal kunne bli en god sykepleier. Politistudentene utgjør gruppen med lavest andel som uttrykker det samme: blant politistudentene oppgir 28 prosent at det bør vektlegges i svært stor grad. Legger en sammen skalaverdiene 4 og 5 ser en imidlertid at 74 prosent av politistudentene uttrykker at det i stor grad er viktig å vektlegge teoretiske

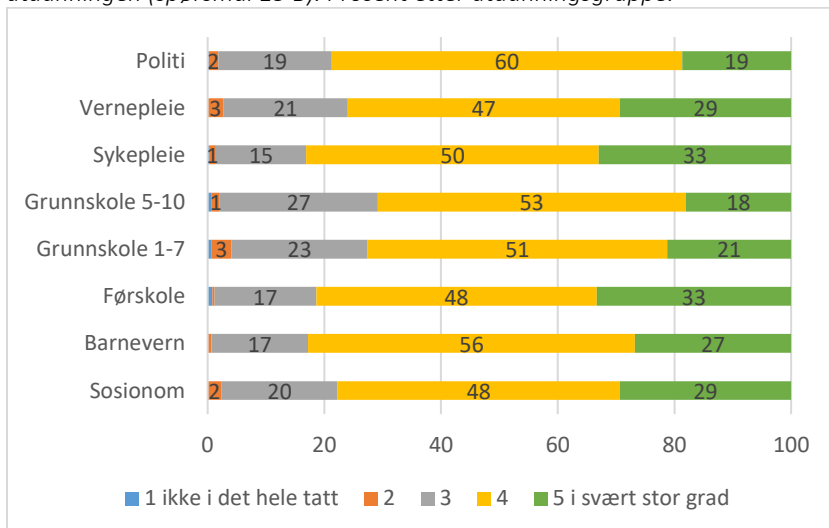
kunnskaper. For alle utdanningsgrupper er det tydelig at teoretiske kunnskaper anses som viktig.

Figur 14A: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad teoretiske kunnskaper bør vektlegges i studiet for at man skal bli en god [profesjonsutøver] (spørsmål 13 A). Prosent etter utdanningsgruppe.



I spørsmålet om hvorvidt studentene har tilegnet seg teoretiske kunnskaper ser en av figur 14 B at mer enn to tredjedeler innenfor alle utdanninger oppgir at de har tilegnet seg disse kunnskapene. Blant politistudentene er det en høyere andel som oppgir å ha tilegnet seg teoretiske kunnskaper enn det var tilsvarende andeler som mente det var viktig å vektlegge for å bli god yrkesutøver.

Figur 14B: Tredjeårsstudentenes vurdering av i hvilken grad de har tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom utdanningen (spørsmål 13 B). Prosent etter utdanningsgruppe.



Kommentar

Gjennomgangen viser at studentene oppgir at de i stor grad har tilegnet seg alle de ulike formene kunnskap og ferdigheter. Det er riktignok en liten andel som svarer «ikke i det hele tatt» eller som plasserer seg på svarkategori 2, som kan tolkes som i liten grad. Det krever imidlertid mer detaljerte data for å vurdere i hvilken grad dette er bekymringsverdig. Det er en svak tendens til at studentene innenfor grunnskole 5-10 og 1-7 oppgir et noe lavere nivå på alle

dimensjonene sammenlignet med studentene innenfor de øvrige gruppene, men forskjellene er ikke store og gir neppe grunnlag for tolke dette som at læringsutbyttet generelt er lavere innenfor disse utdanningene enn i de øvrige.

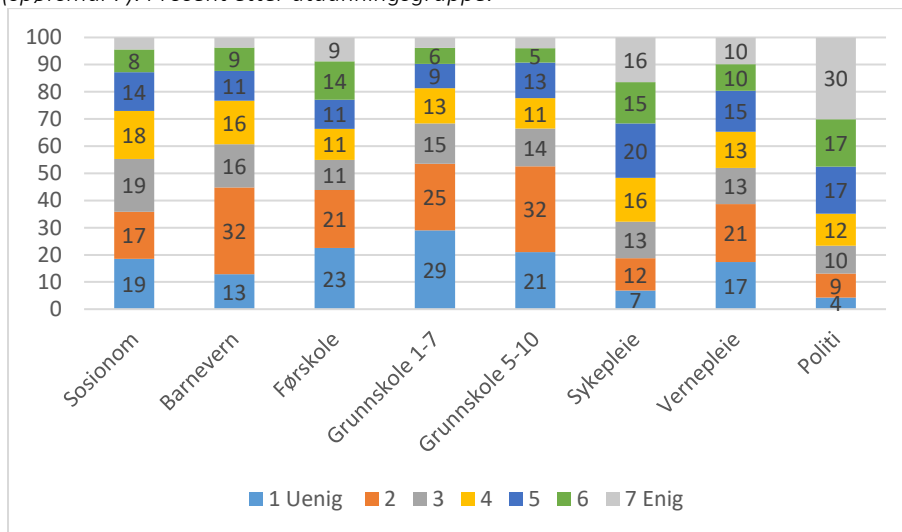
Det er heller ikke store forskjeller mellom utdanningene i vurderingen av i hvilken grad de ulike typene kunnskap og kompetanse bør vektlegges. Andelen som mener bred, generell kunnskap bør vektlegges i større grad, er riktignok noe høyere blant sykepleiere, mens den tilsvarende andelen som mener praktiske ferdigheter bør vektlegges i større grad er noe høyere blant førskolelærere. Andelen som mener teoretisk kunnskap bør vektlegges i større grad er høyest blant sykepleierne og lavest blant politistudentene. Mønstrer er i stor grad sammenfallende med det vi fant i studentenes vurdering av i hvilken grad ulike typer kunnskap og kompetanse bør vektlegges under overskriften «Teoretisk eller praktisk orientert?», noe som styrker påliteligheten av disse resultatene.

Vi har spurt både om «i hvilken grad ulike typer kunnskap og kompetanse bør vektlegges i utdanning» og «i hvilken grad de har tilegnet seg de samme typene kunnskap og kompetanse». Et gjennomgående trekk er at studentene mener de ulike dimensjonene bør vektlegges i større grad enn de har tilegnet seg dem. Differansen er noe større for yrkesspesifikk kunnskap og praktiske ferdigheter (se tabellvedlegg). Dette harmonerer også med resultatet som ble presentert under overskriften «Teoretisk eller praktisk orientert?» (s. 10). Siden forskjellene også her er små er det ikke grunnlag for å tolke dette som studentene mener utdanningen er for akademisk.

Fag uten hensikt?

Tredjeårsstudentene ble også bedt om å ta stilling til påstanden «det er flere fag i studiet jeg ikke forstår hensikten med» ved å plassere seg på en skala som strekker seg fra 1 («uenig») til 7 («enig»). I dette spørsmålet plasserer 47 prosent av politistudentene seg enten på skalaverdi 6 eller 7. Som figuren viser er det langt færre som uttrykker det samme i de resterende utdanningskategoriene. I motsatt ende av skalaen ser en derimot at det er en høy andel i begge grunnskolelærerkategoriene – henholdsvis 54 og 53 prosent – som plasserer seg enten på skalaverdi 1 eller 2. Grunnskolelærerne ser dermed ut til å være gruppen med lavest andel studenter som opplever at de har fag de ikke forstår hensikten med.

Figur 15: Tredjeårsstudentenes vurdering av påstanden «det er flere fag i studiet jeg ikke forstår hensikten med» (spørsmål 7). Prosent etter utdanningsgruppe.



Kommentar

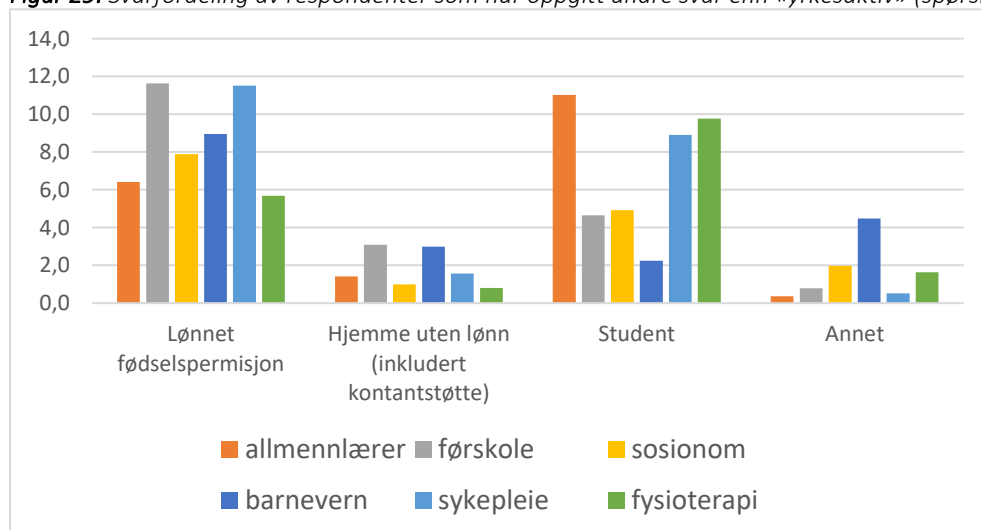
Det er stor uenighet blant studentene om dette spørsmålet, som en kan se ved at de fordeler seg relativt jevnt utover skalaen. Dette har antakelig sammenheng med at studentenes vurdering henger sammen med forskjeller mellom studentene, for eksempel studieinnsats. Det å se relevansen av en del fag innen en utdanning kan også ta tid. Tidligere studier har vist at i hvilken grad studentene opplever at det er en meningsfull sammenheng mellom de ulike elementene i studiet ikke bare har med selve studiet å gjøre, men også studentenes evner og anstrengelser for å forstå sammenhengene. Det å forstå disse sammenhengene er av stor betydning for studentenes læring (Hatlevik & Havnes, 2017). Hva ferdige kandidater bør kunne er imidlertid til tider omstridt. Når andelen av studentene som er enige i at «det er flere fag det er vanskelig å se hensikten med» er større blant politistudentene og i noen grad også sykepleierstudentene, samsvarer dette med andre studier som viser at det er en relativt stor grad av uenighet om studiets innhold innenfor disse fagene. Det er særlig de samfunnsvitenskapelige og humanistiske fagene det står strid om (Terum & Smeby, 2014; Winness, 2017).

Kandidater 2-3 år etter endt utdanning, V-2010 (SD 3-3)

Kandidatenes hovedaktivitet

I StudData fase 3 ble kandidatene spurt om hva deres hovedaktivitet var på intervju tidspunktet (to til tre år etter endt utdanning for deres kull). Blant sosionomene finner en den største andelen kandidater som oppgir at de er yrkesaktive: 84 prosent av sosionomene oppgir å være i jobb. Lavest andel finner en blant sykepleierne hvor 77 prosent av kandidatene oppgir at de er yrkesaktive. Både blant barnevernspedagogene og sykepleiere oppgir over 10 prosent av respondentene at de er i lønnet fødselspermisjon. Gruppen hvor størst andel oppgir å være studenter er allmennlærerne, hvor over 10 prosent oppgir at dette er deres hovedaktivitet.

Figur 29: Svarfordeling av respondenter som har oppgitt andre svar enn «yrkesaktiv» (spørsmål 5c).



Blant de som er yrkesaktive er det ikke alle som har endt opp med å jobbe i et yrke som kan regnes som direkte relevant når en tar i betraktning hvilken utdanning de har gått på. Motsatt er det noen av respondentene som oppgir andre hovedaktiviteter enn det å være yrkesaktiv, men som er midlertidig borte fra et yrke som anses som relevant. I de resterende analysene i rapporten vil kun respondenter som har oppgitt å ha en stilling vi regner som relevant med tanke på kandidatens utdanningsbakgrunn inngå i analysene (et eksempel på dette er en sosionomstudent som har begynt å jobbe som saksbehandler i sosialtjenesten), ettersom spørsmålene som her er valgt ut primært er knyttet til kandidatens yrkesutøvelse. Tabell 5 viser at mellom 77 og 85 prosent av respondentene innenfor alle utdanningsgruppene har oppgitt å være i en jobb som her anses for å være relevant, uavhengig av om de er yrkesaktive på undersøkelsestidspunktet. Hva som regnes som en relevant jobb er basert på en skjønsmessig vurdering av stillingstittel. I de påfølgende analysene er bare respondenter i relevant jobb inkludert.

Tabell 5: Kandidater som har oppgitt å være ansatt i en stilling som her regnes som relevant med hensyn til deres utdanningsbakgrunn.

	I relevant yrke		Ikke i relevant jobb/ ikke informasjon om yrke		Totalt i utvalget	
	%	N	%	N	%	N
allmennlærer	80,9	229	19,1	54	100	283
Førskole	85,4	111	14,6	19	100	130
Sosionom	77,8	161	22,2	46	100	207
Barnevern	80,9	110	19,1	26	100	136
sykepleie	80,7	313	19,3	75	100	388
Fysioterapi	77,2	95	22,8	28	100	123
Totalt	80,5	1019	19,5	248	100	1267

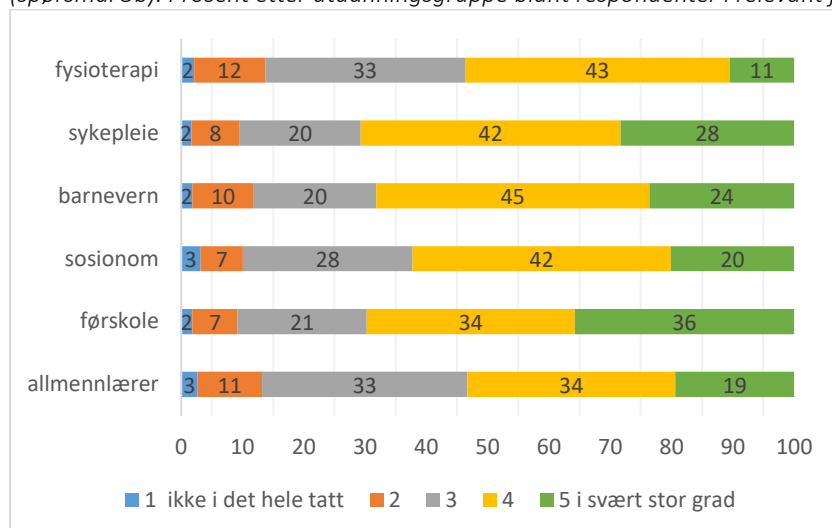
Utdanningen som grunnlag for arbeidsliv og karriere

Utdanningen skal kvalifisere kandidatene til å mestre arbeidsoppgavene når de begynner i sin første jobb, men den skal også danne grunnlag for videre læring. Det kan være en viss motsetning mellom disse hensynene. I figurene under presenteres kandidatenes vurdering av disse ulike målsetningene.

Grunnlag for å starte yrkeskarrieren

Innenfor alle utdanningsgruppene uttrykker minst 50 prosent av respondentene at utdanningene la et godt grunnlag for å starte yrkeskarrieren, ved å plassere seg på skalaverdi 4 eller 5. Sykepleierne er gruppen med høyest andel som mener utdanningen ga et godt grunnlag for å starte yrkeskarrieren, hvor til sammen 70 prosent plasserer seg på de to øverste kategoriene. Minst 20 prosent innenfor alle utdanningsgrupper plasserer seg på midten av skalaen.

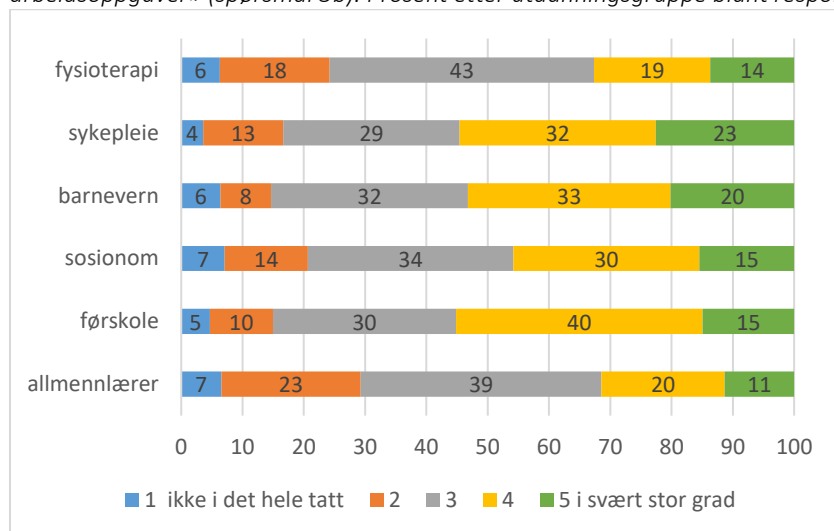
Figur 16: Kandidatenes vurdering av påstanden «Utdanningen var et godt grunnlag for å starte yrkeskarrieren» (spørsmål 3b). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Grunnlag for å utføre nåværende arbeidsoppgaver

Forskjellene mellom utdanningsgruppene ser ut til å være noe større i spørsmålet om hvorvidt utdanningen la et godt grunnlag for å utføre arbeidsoppgavene respondentene hadde på intervjutidspunktet («nåværende arbeidsoppgaver»). I dette spørsmålet uttrykker allmennlærere og fysioterapeuter i mindre grad enn de andre gruppene at utdanningen la et godt grunnlag for å utføre arbeidsoppgaver på intervjutidspunktet. Blant allmennlærere uttrykker 30 prosent at utdanningen ikke ga et godt grunnlag for å utføre nåværende oppgaver, ved å være plassert på verdiene 1 eller 2. Tilsvarende andeler for fysioterapeuter og sosionomer er på henholdsvis 24 og 21 prosent. Respondentene i de resterende utdanningskategoriene er relativt like hverandre i fordelingene – da mer i retning av å uttrykke at utdanningen ga et godt grunnlag for å utføre arbeidsoppgaver. Innenfor alle utdanningsgrupper er andelene som er i en mellomposisjon ganske betydelig: mellom 29 og 43 prosent.

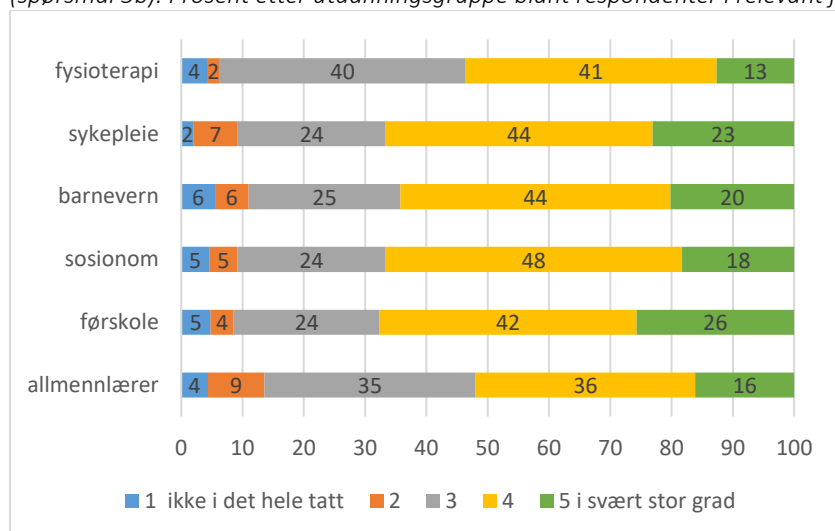
Figur 17: Kandidatenes vurdering av påstanden «Utdanningen var et godt grunnlag for å utføre nåværende arbeidsoppgaver» (spørsmål 3b). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Grunnlag for videre læring i jobben

Kandidatenes vurdering av i hvilken grad utdanningen la et godt grunnlag for videre læring i jobben peker i større grad i positiv retning: innenfor alle utdanningsgruppene har minst 50 prosent av respondentene plassert seg nest ytterst eller ytterst på skalaen i retning av «i svært stor grad», og i flere av utdanningene er disse andelene oppe i over 60 prosent. Et flertall av kandidatene uttrykker med andre ord at utdanningene la et godt grunnlag for å kunne utvikle ferdigheter videre i arbeidslivet. Andelene som uttrykker det motsatte – ved å plassere seg enten på skalaverdi 1 eller 2 – er som en kan se av figur 18 relativt små.

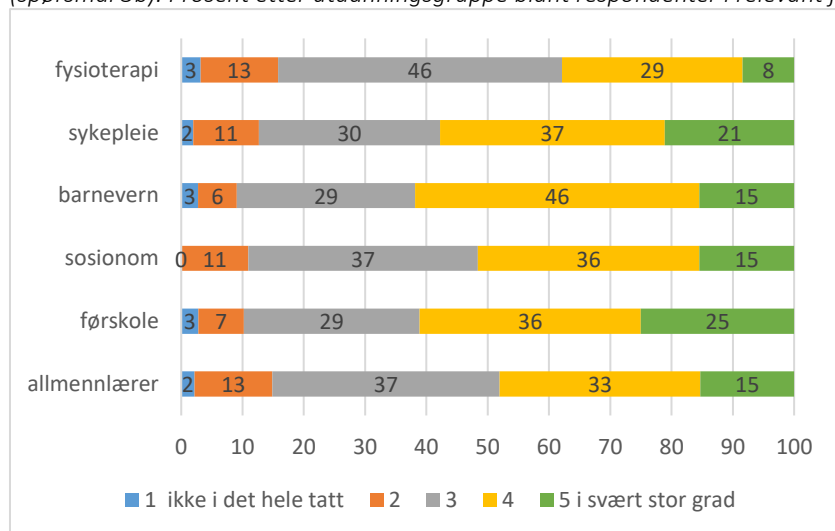
Figur 18: Kandidatenes vurdering av påstanden «Utdanningen var et godt grunnlag for videre læring i jobben» (spørsmål 3b). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Grunnlag for fremtidig karriere

Mønsteret i figur 19, hvor kandidatene uttrykker i hvilken grad de opplever at utdanningen la grunnlaget for fremtidig karriere, minner om mønsteret i spørsmålet over: en betydelig større andel mener utdanningen la et godt grunnlag enn motsatt. Blant fysioterapeuter og allmennlærere gjelder dette imidlertid i noe mindre grad. Blant de andre utdanningsgruppene er andelen som har plassert seg på skalaverdi 4 eller 5 på over 50 prosent, mens mellom 29 og 46 prosent har plassert seg i en midtposisjon.

Figur 19: Kandidatenes vurdering av påstanden om at utdanningen var et godt grunnlag for framtidig karriere (spørsmål 3b). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Kommentar

Selv om svarene i disse figurene heller mot den positive siden, tyder disse resultatene på at kandidatene både er kritiske til utdanningens relevans for å starte yrkeskarriere, arbeidet de nå utfører, videre læring i jobben og fremtidig yrkeskarriere. Siden dette er yrkesrettede utdanninger er det problematisk at en så stor andel svarer «ikke i det hele tatt» og «2» som må tolkes som i liten grad. Studentene synes å være mest kritiske til utsagnet «utdanningen var et

godt grunnlag for å utføre nåværende arbeidsoppgaver». Allmennlærerstudentene er mest kritisk til dette utsagnet, hele 30 prosent har benyttet de to laveste svaralternativene på skalaen. Et sentralt ankepunkt i evalueringen av allmennlærerutdanning fra 2006 var at yrkesorienteringen av utdanningen var for svak (NOKUT, 2006). En av målsetningene med den nye grunnskolelærerutdanningen som ble innført i 2010 var å styrke yrkesrelevansen av utdanningen blant annet ved å innføre et eget profesjonsfag (Haug, 2013). Resultatene fra vår undersøkelse av ferdige kandidater fra 2010 har derfor begrenset gyldighet for kandidater som er utdannet under den nye rammeplanen. Kritikken om at yrkesrelevansen er for svak har imidlertid ikke bare vært rettet mot den gamle allmennlærerutdanningen. Fra politisk hold har det vært understreket at yrkesrelevansen og samarbeidet med arbeidslivet må styrkes (Meld. St. 13 (2011-2012); Meld. St. 16 (2016-2017)). I forlengelse av dette har utdanningsinstitusjonene gjennomført en rekke tiltak for å imøtekomme dette.

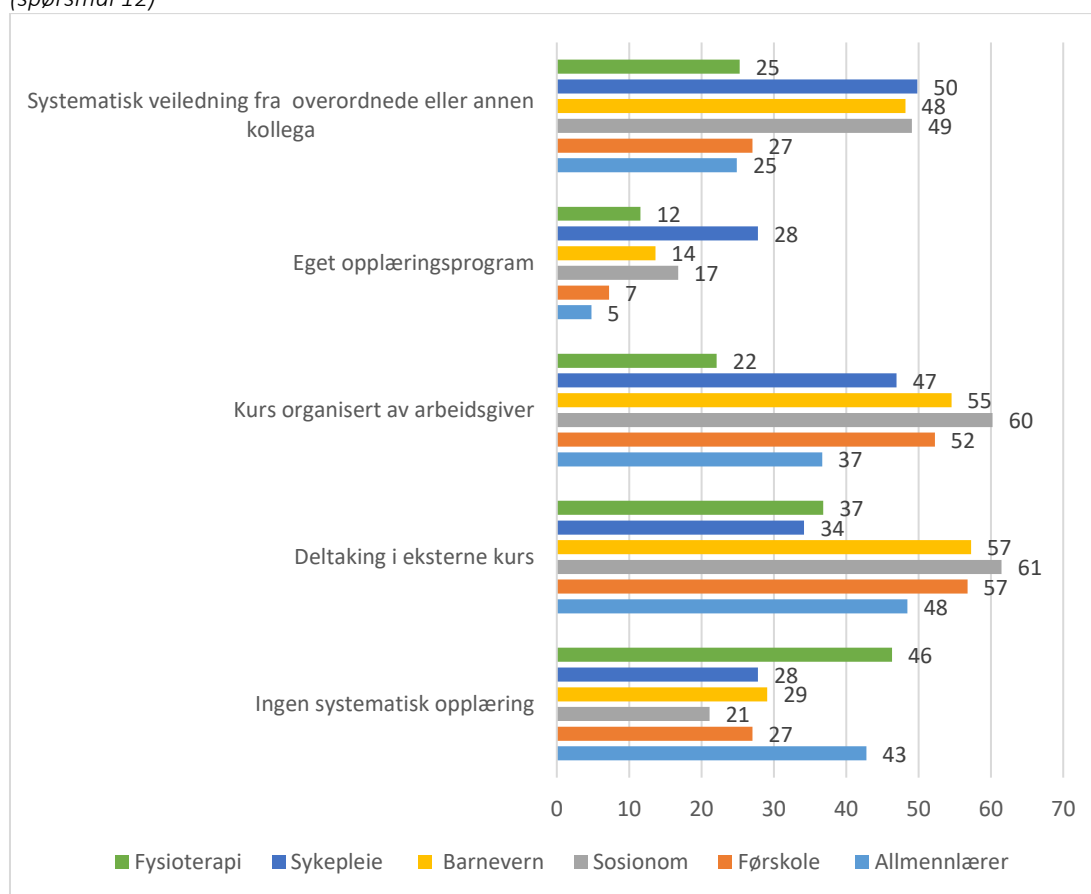
Det kan imidlertid også være grunn til å understreke at relevans er et spenningsfylt og vanskelig spørsmål. Selv om disse utdanningene er rettet mot spesifikke yrker, er det innenfor flere av disse feltene relativt store forskjeller i arbeidsoppgavene. Det er vanskelig å tenke seg at nyutdannede skulle være ferdig kvalifisert til å håndtere alle utfordringer de møter i arbeidslivet. En viktig del av kvalifiseringen finner sted i som del av det praktiske arbeidslivet etter endt utdanning (Caspersen, Havnes, & Smeby, 2017; Eraut, 2010) og gjennom ulike former for etter og videreutdanning (se under). Det at de nyutdannede kandidatene er noe mindre kritiske til at «utdanningen var et godt grunnlag for videre læring i jobben» kan derfor vurderes som positivt.

Opplæring i nåværende jobb

Kandidatene har også blitt bedt om svare på hva slags opplæring de har mottatt i jobben de nå er ansatt i, og resultatene er presentert i figur 20. Utdanningsgruppen som i størst grad oppgir å ha mottatt opplæring er sosionomene, mens fysioterapeuter og allmennlærere uttrykker i minst grad at de har mottatt opplæring sammenlignet med de andre utdanningsgruppene.

Blant sykepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer oppgir rundt 50 prosent at de har mottatt systematisk veiledning fra en overordnet eller kollega, mens rundt 25 prosent av fysioterapeutene og allmenn- og førskolelærere sier det samme. Gjennomgående sett er det lave andeler av kandidatene som oppgir å ha fått et eget opplæringsprogram. Sammenlignet med andre former for opplæring ser dette dermed ut til å være minst utbredt blant opplæringsformene som tematiseres i undersøkelsen. Sykepleierne er gruppen med den største andelen som oppgir å ha fått eget opplæringsprogram, men ikke mer enn 28 prosent av sykepleierne oppgir dette. Utdanningsgruppene med lavest andeler som oppgir å ha fått eget opplæringsprogram er allmenn- og førskolelærere.

Figur 20: Prosentandel av kandidatene som har fått ulike typer opplæring etter at de begynte i sin nåværende jobb (spørsmål 12)



I spørsmålet om en har deltatt på eksterne kurs oppgir over 30 prosent innenfor alle utdanningene at de har gjort dette. Sosionomene utgjør gruppen hvor denne andelen er høyest: 60 prosent av sosionomene oppgir å ha deltatt på eksterne kurs. Sosionomene er også gruppen med høyest andel som oppgir å ha deltatt på kurs organisert av arbeidsgiver, hvor 61 prosent oppgir å ha deltatt. Også blant sykepleierne og barnevernspedagogene er det høye andeler som oppgir å ha deltatt på slike kurs. Gruppen med lavest andel kandidater som oppgir å ha deltatt på kurs organisert av arbeidsgiver fysioterapeuter, hvor én av fem oppgir dette. 37 prosent oppgir imidlertid at de har deltatt på eksterne kurs. Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt en har mottatt systematisk opplæring overhodet oppgir minst 20 prosent innenfor alle utdanningene at de ikke har fått noen form for systematisk opplæring. Gruppene som her skiller seg ut er allmennlærere og fysioterapeuter, der henholdsvis 43 og 46 prosent oppgir at de ikke har fått systematisk opplæring.

Kommentar

Figuren over illustrerer at det foregår en betydelig opplæring av de nyutdannede kandidatene i arbeidslivet. Samtidig er det også en betydelig andel som oppgir at de ikke har fått noen systematisk opplæring i nåværende jobb. Den høye andelen av fysioterapeuter som ikke har fått noen systematisk opplæring har antakelig sammenheng med at fysioterapeutene har ett år turnus etter endt utdanning. Det kan derfor være rimelig å anta at opplæringen i turnus reduserer behovet for opplæring når de kommer i ordinært arbeid. Det kan imidlertid også ha sammenheng med at mange av fysioterapeutene arbeider i private klinikker der opplæring av

nyutdannede har et mindre omfang. Det har vært satset mye på å styrke veiledningen av nyutdannede lærere de senere årene, og alle nyutdannede lærere skal i dag få tilbud om veiledning.

Hva slags opplæring som er den dominerende innenfor de ulike yrkesgruppene gjenspeiler trekk ved organisasjonene de fleste arbeider innenfor. De fleste sykepleierne arbeider ved sykehus der det er en betydelig intern og systematisk opplæringsvirksomhet, mens sosionomer, barnevernspedagoger og førskolelærere (nå barnehagelærere) i stor grad arbeider på mindre arbeidsplasser og deltar på eksterne kurs.

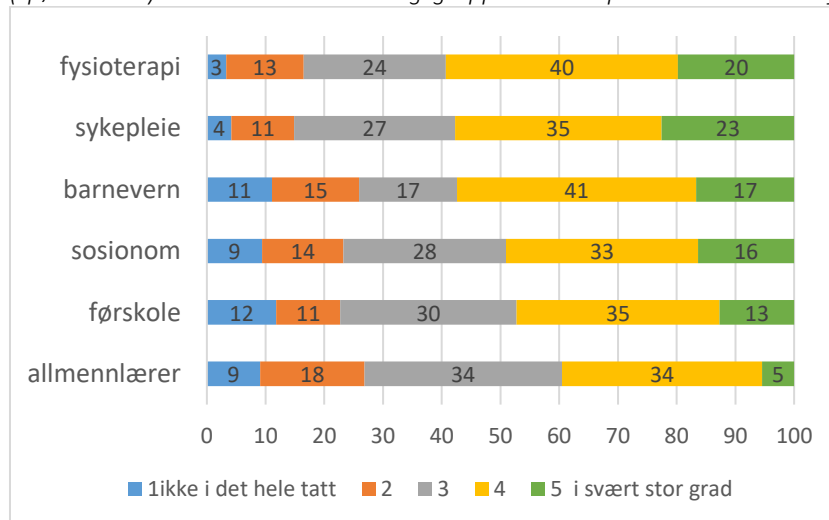
Vurdering av opplæring i arbeidslivet

Kandidatene er også bedt om å vurdere opplæringen de har fått i arbeidslivet. Figurene under viser i hvilken grad de opplevde opplæringen som tilstrekkelig, i hvilken grad den var relevant og om den videreførte eller kompletterte det de lærte i utdanningen.

Opplæringen tilstrekkelig for å gjøre en god jobb

I vurderingen av hvorvidt opplæringen har vært tilstrekkelig for å kunne gjøre en god jobb ser en at kandidatene fordeler seg noe utover skalaen, men at det likevel innenfor alle utdanningsgrupper er større andeler som sier seg enige i påstanden enn det er kandidater som sier seg uenige i den. Allmennlærerne uttrykker i minst grad at opplæringen var tilstrekkelig, med til sammen 39 prosent av kandidatene plassert på skalaverdiene 4 og 5.

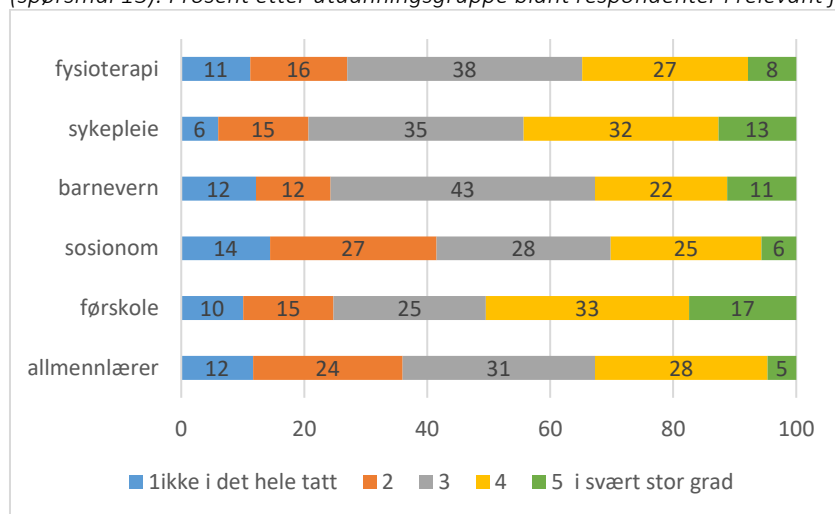
Figur 21 Kandidatenes vurdering av påstanden om opplæringen har vært tilstrekkelig for å gjøre en god jobb (spørsmål 13). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Opplæringen som videreføring av utdanning

Blant alle utdanningsgruppene er det spredte oppfatninger om hvorvidt opplæringen videreførte utdanningen eller ikke. Førskolelærere og sykepleiere er gruppene med størst andeler kandidater som uttrykker at opplæringen har videreført det de lærte i utdanningen, som en kan se av figur 22. Blant sosionomene uttrykker 41 prosent av kandidatene at dette ikke stemmer ved å plassere seg enten på skalaverdi 1 eller 2, og innenfor samtlige utdanningsgrupper plasserer minst 20 prosent av kandidatene seg på disse skalaverdiene.

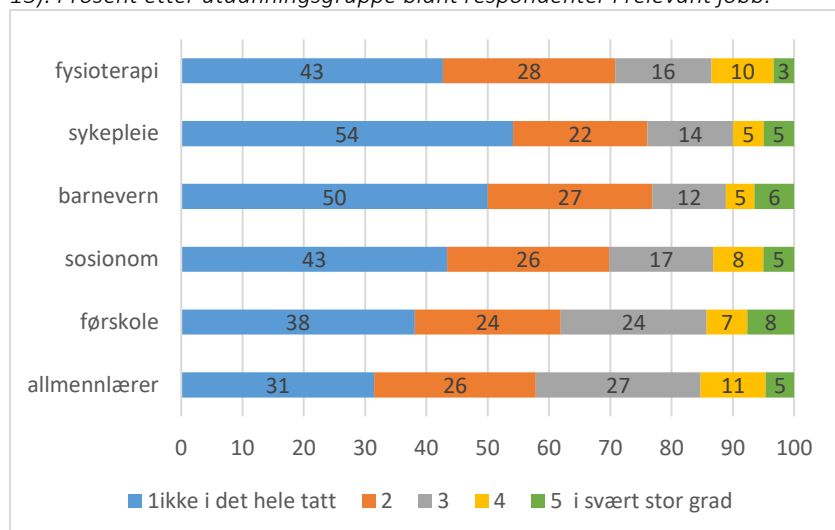
Figur 22: Kandidatenes vurdering av påstanden om at opplæringen har videreført det de lærte i utdanningen (spørsmål 13). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Opplæring som lite relevant for arbeidet

Figur 23 viser at det innenfor alle utdanningsgruppene er bred enighet om at påstanden «opplæringen har vært lite relevant for arbeidet» er lite dekkende, og blant sosionomer og barnevernspedagoger i minst grad, hvor over 50 prosent av kandidatene plasserer seg på skalaverdi 1.

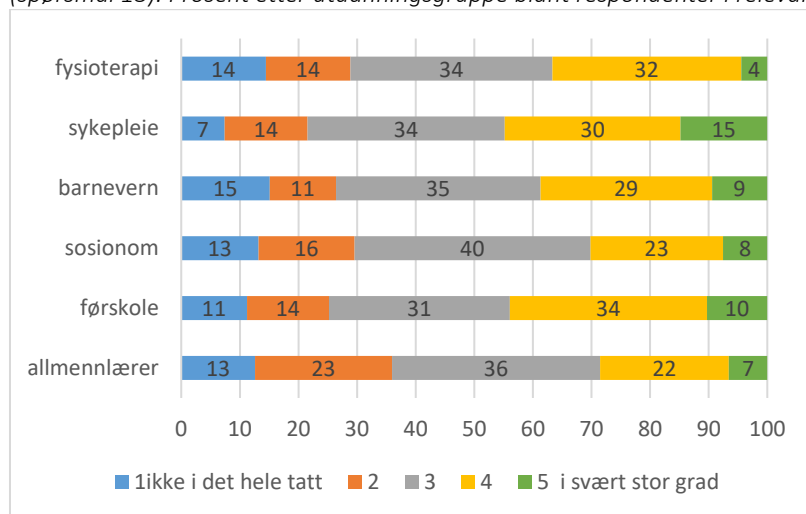
Figur 23: Kandidatenes vurdering av påstanden om at opplæringen har vært lite relevant for arbeidet (spørsmål 13). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Opplæring som kompletterende for utdanningen

Kandidatene ble også spurt om hvorvidt utdanningen har komplettert det kandidaten lærte under utdanningen. Her ser en et lignende mønster som en så i figur 22, som viste kandidatenes vurdering av hvorvidt opplæringen hadde videreført det en hadde lært i utdanningen. Som i figur 22 er kandidatene innenfor alle gruppene relativt spredt utover skalaen. Blant allmennlærerne uttrykker en større andel av kandidatene at de er uenige i at opplæringen har komplettert utdanningen enn motsatt.

Figur 24: Kandidatenes vurdering av påstanden om at opplæringen har komplettert det de lærte i utdanningen (spørsmål 13). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Kommentar

På samme måte som en relativt stor andel av kandidatene var kritisk til relevansen av utdanningen, viser figurene ovenfor at en betydelig andel også er misfornøyd med opplæringen de har fått i arbeidslivet. Mellom 16 og 27 prosent oppgir at svarer at utdanningen «ikke i det hele tatt» (1) eller i liten grad (2) har vært tilstrekkelig til å gjøre en god jobb. Lavest er denne andelen blant fysioterapeuter og sykepleiere. Den relative lave andelen blant sykepleiere har antakelig sammenheng med at det er et relativt velutviklet system for opplæring ved sykehus. Det at andelen er såpass lav blant fysioterapeuter til tross for at nesten halvparten oppgir at de ikke har fått systematisk opplæring i nåværende jobb, underbygger antakelsen om at de har fått slik opplæring i løpet av året med turnus. Relevans er åpenbart heller ikke bare en utfordring for utdanningen. Mellom 10 og 16 prosent oppgir at opplæringen i stor grad (4 eller 5) har vært lite relevant for arbeidet.

Opplæring i arbeidslivet kan ha noe ulik karakter. Den kan både være nødvendig for at de nyutdannede skal få videreutviklet kompetansen på spesifikke områder eller for å komplettere eller bøte på manglende kompetanse. Resultatene ovenfor tyder ikke på at det er noen vesentlige forskjeller mellom yrkesgruppene i så måte. Førskolelærerne (barnehagelærerne) og sykepleierne er de gruppene som i størst grad svarer at opplæringen i arbeidslivet har videreført det de lærte og også komplettert det de lærte i utdanningen. En sammenligning av etter- og videreutdanning blant sykepleiere, lærere og sosialarbeidere konkluderte med at den videre kvalifiseringen blant sykepleierne hadde preg av spesialisering, mens den videre kvalifiseringen blant lærerne et visst kompensatorisk preg og kvalifiseringen blant sosialarbeiderne i stor grad var styrt av forvaltningens behov (Caspersen, et al., 2017).

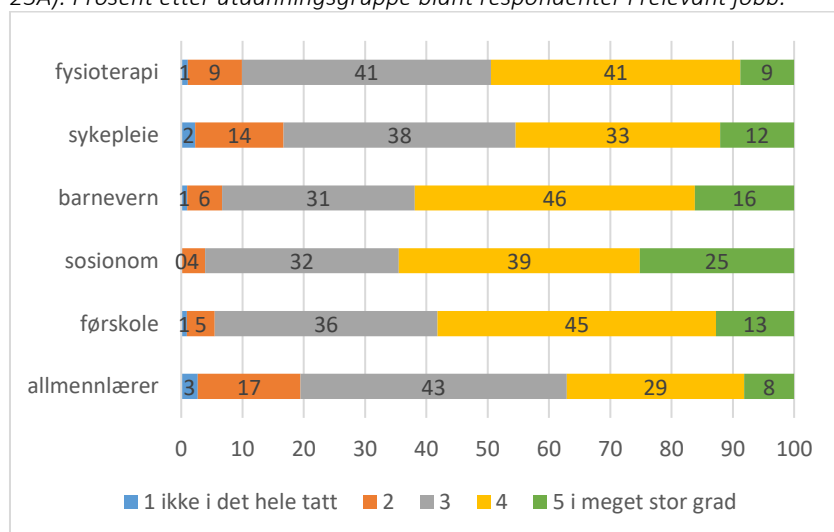
Kunnskap og kompetanse i utdanning og arbeid

Kandidatene er også bedt om å vurdere i hvilken grad de tilegnet seg ulike typer kompetanse gjennom utdanningen og videre gjennom ens arbeid etter endt utdanning. Kandidatene uttrykker i større grad at de opplever å ha tilegnet seg kunnskaper gjennom yrket enn gjennom utdanningen, noe som gjelder både i spørsmålet om bred, generell kunnskap, yrkesspesifikk kunnskap og praktiske ferdigheter. I spørsmålet om kandidatenes opplevelse av å ha tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap og praktiske ferdigheter kommer dette særlig tydelig frem, som en vil se av figurene under. Motsatt uttrykker kandidatene at de tilegnet seg mer teoretisk kunnskap gjennom utdanningen enn de oppgir at de har gjort gjennom yrkesutøvelsen. I tabellvedlegget oppgis differansen mellom spørsmål A og B for hver av utdanningsgruppene.

Bred, generell kunnskap

Vurderingen av hvorvidt kandidatene har tilegnet seg bred, generell kunnskap er noe forskjellig mellom utdanningsgruppene: eksempelvis plasserer 37 prosent av allmennlærerne seg på svaralternativ 4 og 5 (der 5 uttrykker «i meget stor grad»), mens tilsvarende andel blant sosionomer og barnevernspedagoger er på henholdsvis 64 og 62 prosent. Kandidatenes fordeling på skalaen ser en i figur 25 A. Sammenligner en denne figuren med figur 11 B, som viste resultatene fra samme spørsmål stilt til tredjeårsstudenter, ser en at kandidatene som har kommet ut i jobb vurderer at de fikk bred, generell kompetanse gjennom utdanningen i mindre grad enn det tredjeårsstudentene gjorde. Blant tredjeårsstudentene plasserte 80 prosent av sykepleierne seg på svaralternativene 4 eller 5, mens 45 prosent av kandidatene gjorde det samme. Blant barnevernspedagogene plasserte 82 prosent av tredjeårsstudentene seg på kategoriene 4 og 5 i spørsmålet om de hadde tilegnet seg bred, generell kunnskap, mens andelen blant kandidatene er på 62 prosent.

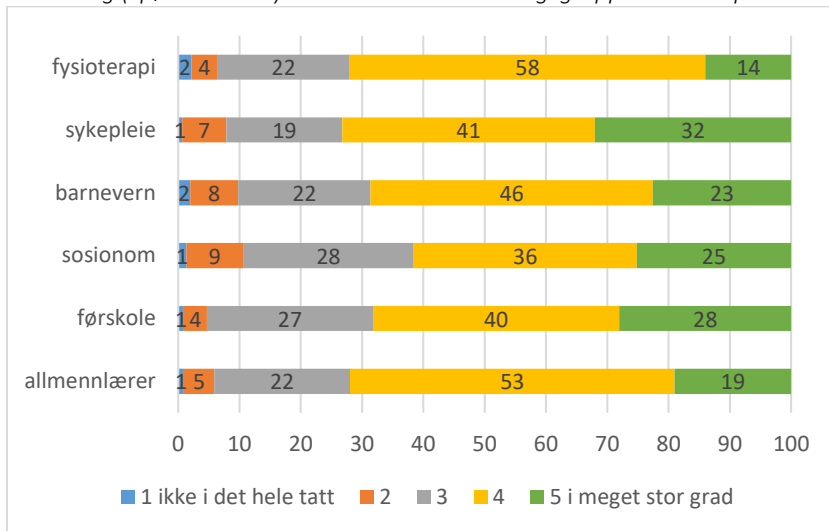
Figur 25A: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg bred, generell kunnskap gjennom utdanningen (spørsmål 23A). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Når en ser på kandidatenes vurdering av hvorvidt de har tilegnet seg tilsvarende kunnskaper gjennom arbeidet etter endt utdanning, ser mønsteret til å være noe mer likt mellom gruppene enn de var i spørsmål A. Andelene som oppgir at de har tilegnet seg bred, generell kunnskap er høyere blant de aller fleste gruppene. Gruppene som i spørsmål A i mindre grad uttrykte at de hadde tilegnet seg bred, generell kunnskap gjennom utdanningen – som allmennlærere og

sykepleiere – uttrykker i stor grad at de har tilegnet seg dette gjennom arbeidet. Dette viser også tabellen i vedlegget hvor differansen i gjennomsnitt på spørsmål A og B oppgis.

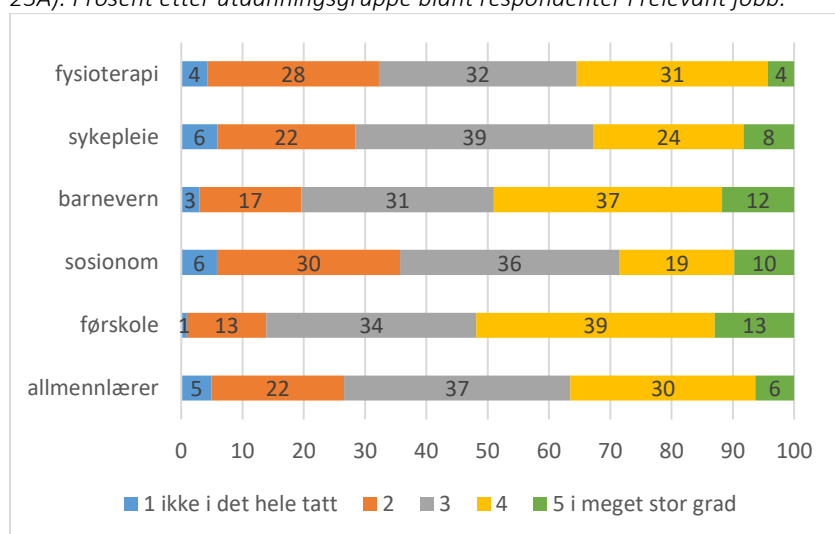
Figur 25B: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg bred, generell kunnskap gjennom arbeidet etter endt utdanning (spørsmål 23B). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Yrkesspesifikk kunnskap

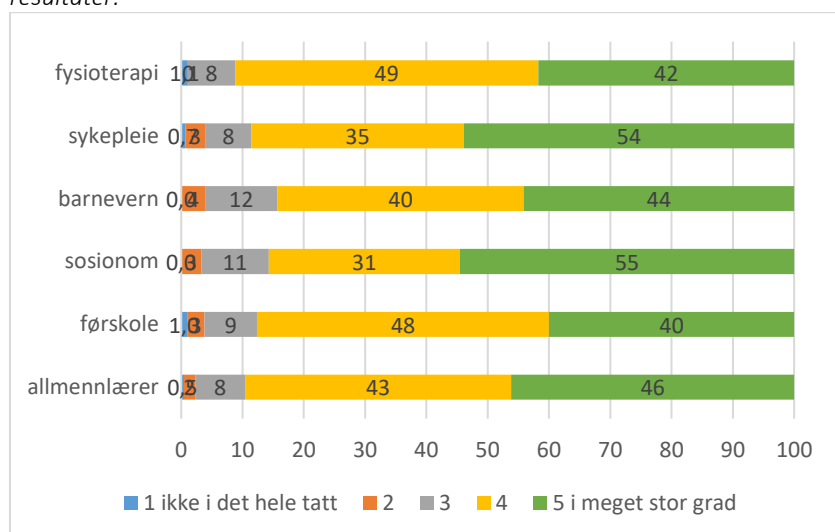
Som en ser av figur 26 A sprer kandidatene innenfor alle utdanningsgruppene seg ut på skalaen i vurderingen av i hvilken grad de tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap gjennom utdanningen. Barnevernspedagogene og førskolelærerne utgjør utdanningsgruppene hvor størst andeler oppgir at de tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap gjennom utdanningen. Rundt 50 prosent innenfor disse gruppene plasserer seg på skalaverdiene 4 og 5. Blant sosionomene plasserer kun 29 prosent seg på tilsvarende skalaverdier, mens 36 prosent derimot plasserer seg på skalaens to nederste verdier. Dette betyr at blant sosionomene uttrykker én av tre at de i liten grad tilegnet seg yrkesspesifikke kunnskaper gjennom utdanningen. Når en sammenligner resultatene fra kandidatene i figuren under med tredjeårsstudentene som ble stilt tilsvarende spørsmål i StudData 4-2 (vist i figur 12 B), viser det seg at kandidatene her i klart mindre grad uttrykker at de tilegnet seg yrkesspesifikke kunnskaper gjennom utdanningen enn det tredjeårsstudentene gjorde. Innenfor alle utdanningsgrupper plasserte minst 70 prosent av tredjeårsstudentene seg på skalaverdiene 4 eller 5 til sammenligning. Studentene som ser tilbake på læringsutbyttet i utdanningen etter noen års arbeidserfaring uttrykker med andre ord i mye mindre grad at de tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap i utdanningen enn det tredjeårsstudentene gjorde.

Figur 26A: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap gjennom utdanningen (spørsmål 23A). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Figur 26 B viser derimot at et stort flertall av kandidatene innenfor alle utdanninger uttrykker å ha tilegnet seg yrkesspesifikke kunnskaper gjennom yrkesutøvelsen. Innenfor alle grupper uttrykker minst 40 prosent at dette gjelder i meget stor grad. Innenfor alle utdanningsgruppene plasserer minst 80 prosent av kandidatene seg på svarkategoriene 4 og 5, som uttrykker at de har tilegnet seg yrkesspesifikke kunnskaper i stor eller meget stor grad. Kandidatene opplever med andre ord at arbeidserfaringene ga mer yrkesspesifikk kunnskap i langt større grad enn det studiene gjorde.

Figur 26B: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg yrkesspesifikk kunnskap gjennom arbeidet (spørsmål 23B). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb. Kjikvadrattest ga her ikke-signifikante resultater.

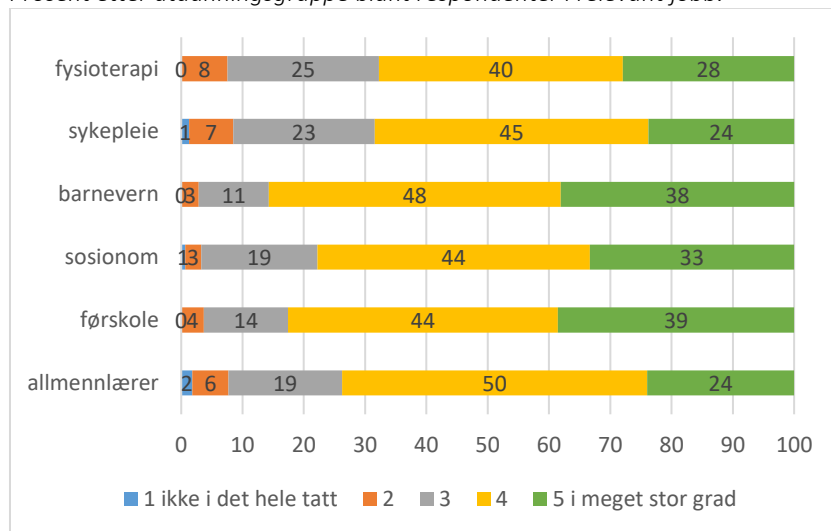


Teoretisk kunnskap

Figur 27 A viser at en stor andel av kandidatene innenfor alle utdanningsgrupper oppgir at de tilegnet seg teoretisk kunnskap gjennom utdanningen. Minst 24 prosent innenfor alle utdanningene oppgir at de tilegnet seg teoretiske kunnskaper i meget stor grad. Førskolelærere og barnevernspedagoger er gruppene med størst andel respondenter som uttrykker at de har tilegnet seg dette gjennom utdanningen: henholdsvis 83 og 86 prosent av kandidatene

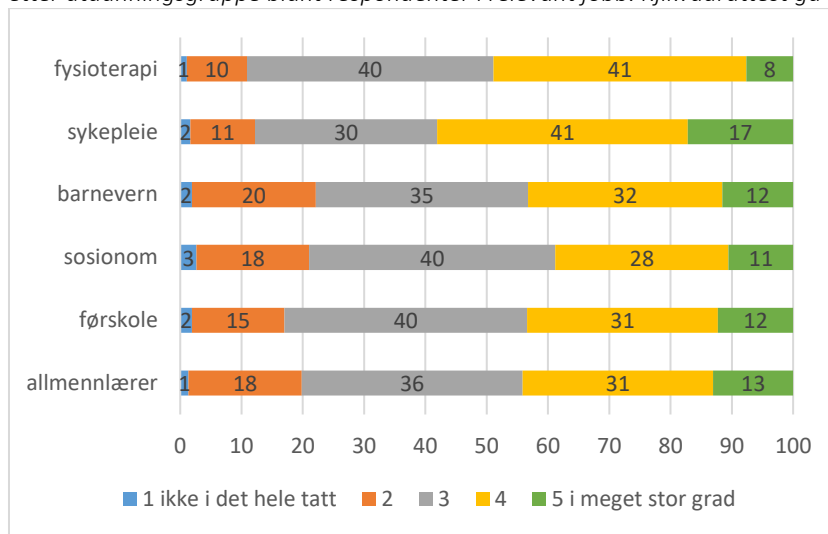
uttrykker at de tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom utdanningen, når en ser skalaverdiene 4 og 5 sammen. Sammenligner en figuren under med figur 14 B, som viser tredjeårsstudenters vurdering av tilegnede teoretiske kunnskaper, ser en at kandidatene her uttrykker i noe mindre grad at de tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom utdanningen enn det tredjeårsstudentene uttrykte at de hadde gjort, til tross for at andelen som oppgir at de i stor grad har tilegnet seg kunnskapene er høye også blant kandidatene. Blant annet uttrykker 69 prosent av sykepleierne i figuren under at de tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom utdanningen (ved å plassere seg på skalaverdi 4 eller 5) mens tilsvarende andel for sykepleierne blant tredjeårsstudentene var på 83 prosent.

Figur 27A: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg teoretisk kunnskap gjennom utdanningen (spørsmål 23A). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



I spørsmålet om kandidatene har tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom yrket ser en av figur 27 B at de i større grad sprer seg utover skalaen enn de gjorde i figur A. Når en sammenligner figur 27 A og B fremgår det at kandidatene (ikke overraskende) oppgir i større grad at de tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom utdanningen enn gjennom yrkesutøvelsen. Dette gjelder for alle utdanninger. Blant barnevernspedagoger svarte 86 prosent at de i stor grad hadde tilegnet seg teoretiske kunnskaper gjennom utdanningen (svarkategori 4 og 5), mens 44 prosent uttrykte det samme når spørsmålet gjaldt tilegnede kunnskaper gjennom arbeidet.

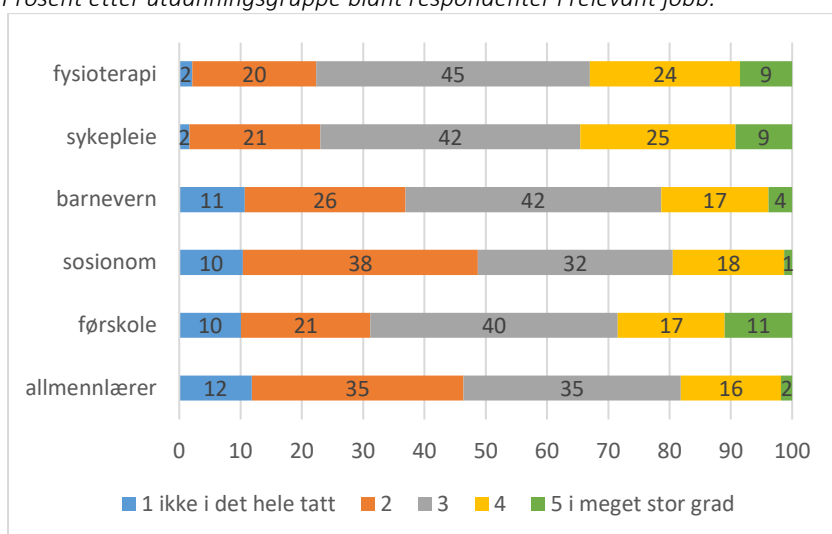
Figur 27B: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg teoretisk kunnskap gjennom arbeidet (spørsmål 23B). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb. Kjikvadrattest ga her ikke-signifikante resultater.



Praktiske ferdigheter

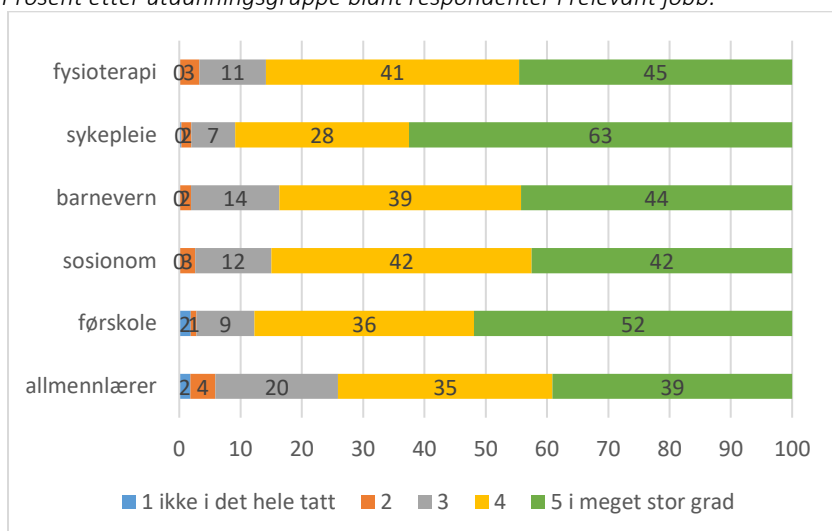
Som med de yrkesspesifikke kunnskapene uttrykker kandidatene at de i klart større grad tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom yrkesutøvelsen heller enn gjennom utdanningen. Som en ser av figur 28 A er kandidatene spredt i spørsmålet om hvorvidt de har tilegnet seg kunnskaper gjennom utdanningen eller ikke, og at det innenfor flere utdanningsgrupper er større andeler som uttrykker at de *ikke* tilegnet seg praktiske ferdigheter enn motsatt. Sammenligner man figuren under med figur 13 B, som viste resultatene fra tilsvarende spørsmål stilt tredjeårsstudenter, ser en at langt større andel av tredjeårsstudentene uttrykte at de hadde tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom utdanningen enn det kandidatene gjør. Eksempelvis mente 81 prosent av sykepleierne blant tredjeårsstudentene at de i stor grad hadde tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom utdanningen (svarkategori 4 og 5), mens andelen som svarer det tilsvarende blant kandidatene er langt mindre. Som i spørsmålet om yrkesspesifikk kunnskap vurderer en del av kandidatene at de i liten grad har tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom studiene, og som en ser av figuren under er andelen som befinner seg på den negative delen av skalaen betydelig innenfor flere av utdanningene.

Figur 28A: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom utdanningen (spørsmål 23A). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Sammenligningen av figuren over med resultatene for tredjeårsstudenter i tilsvarende spørsmål viser dermed at kandidatene som er ute i yrkeslivet vurderer læringsutbyttet fra studiet som langt dårligere enn det tredjeårsstudentene gjorde. Figur 28 B viser imidlertid at andelen av kandidatene som uttrykker at de har tilegnet seg praktiske ferdigheter er langt større når det dreier seg om i hvilken grad de har tilegnet seg denne kompetansen gjennom yrket. Innenfor alle utdanningene plasserer minst 80 prosent av kandidatene seg på skalaverdiene 4 og 5. Gruppenes gjennomsnittlige plassering på skalaen er over ett skalapoeng høyere i spørsmål B enn A innenfor alle utdanningene, som en vil kunne se av tabellen i vedlegget som viser differanser mellom spørsmål 23 A og B.

Figur 28B: I hvilken grad kandidaten har tilegnet seg praktiske ferdigheter gjennom arbeidet (spørsmål 23B). Prosent etter utdanningsgruppe blant respondenter i relevant jobb.



Kommentar

Som det er redegjort for ovenfor oppgir de nyutdannede kandidatene at de i noe mindre grad har tilegnet seg de ulike formene for kunnskap og kompetanse gjennom utdanningen enn tredjeårsstudentene. Dette kan tolkes som at kandidatene etter noen år i arbeidslivet er mer

kritisk til utbyttet av utdanningen enn de var som tredjeårsstudenter. Analysene her er basert på to ulike kull studenter, men også analyser basert på samme kull i slutten av utdanningen og etter endt utdanning viser tilsvarende resultater. Selv om utbyttet av utdanningen er noe annet enn utdanningens relevans, kan resultatene her tolkes som en økende kritisk holdning til det de lærte i utdanningen. Det er imidlertid en metodisk usikkerhet knyttet til denne sammenligningen av tredjeårsstudentene og de ferdige kandidatene. Kandidatene ble samtidig spurt i hvilken grad de har tilegnet seg samme type kunnskap og kompetanse gjennom arbeidslivet. Denne måten å stille spørsmålet på kan ha ført til at de skårer utbyttet gjennom utdanningen noe lavere enn de ellers ville ha gjort.

Figurene ovenfor illustrerer også at kandidatene tilegner seg betydelig kunnskap gjennom de første årene i arbeidslivet. Dette gjelder særlig yrkesspesifikk kunnskap og praktiske ferdigheter, men i noen grad også bred generell kunnskap. Teoretisk kunnskap er den eneste formen for kunnskap kandidatene oppgir å ha tilegnet seg i større grad gjennom utdanningen. En mulig innvending kan være at det nyutdannede kandidater kan ha en tendens til å undervurdere det de lærte gjennom utdanningen og tilsvarende overvurdere det de har lært i arbeidslivet både fordi det siste kan oppleves som mer relevant og fordi det er nærmere i tid. Hvis en sammenligner det tredjeårsstudentene oppgir at de har tilegnet seg i utdanningen med det kandidatene oppgir å ha tilegnet seg i arbeidet er differansen mindre. Uansett bekrefter resultatene at arbeidslivet er en svært viktig kvalifiseringsarena og at nyutdannede ikke er ferdig kvalifiserte. Selv om utdanning utvilsomt er viktig, kan det være en tendens til at den tillegges større betydning enn det er grunnlag for (Smeby, 2008). Enkelte sosiologer har til og med hevdet at utdanning (også profesjonsutdanning) først og fremst har en sertifiserende og ikke kvalifiserende funksjon (Collins, 1979). Longitudinelle analyser av StudData-materialet har imidlertid vist at studenter som tilegnet seg mest kunnskap gjennom utdanningen også tilegnet seg mer kunnskap gjennom arbeidslivet enn sine øvrige kolleger (Smeby, 2007).

Vedleggstabeller

Tredjeårsstudenter v-2015 (SD 4-2)

I tabelloversikten nedenfor presenteres krysstabellene med prosentfordelinger for hver av utdanningsgruppene. Gjennomsnittene for hver av disse oppgis også for variabler som er operasjonalisert som skalaer. Videre oppgis antall respondenter for hver variabel, noe som vil kunne variere som følge av at missing- og «vet ikke»-kategoriene er ekskludert fra tabellene. For hver variabel står spørsmålsformuleringen slik det sto i spørreskjemaet, samt beskrivelse av skalaverdiene der dette har vært oppgitt.

Spørsmål 9

«Her kommer noen påstander om forskningsbasert utdanning. Kan du angi hvor enig eller uenig du er i disse påstandene når det gjelder ditt studium».

1 = Uenig

7 = Enig

Jeg har fått kunnskap om forskningsmetoder

	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,5	9,2	18,0	16,6	20,7	20,7	14,3	100,0	217	4,7
Barnevern	6,2	6,2	18,0	23,6	22,4	14,3	9,3	100,0	161	4,3
Førskole	6,8	8,7	14,3	26,6	17,9	14,3	11,5	100,0	252	4,3
Grunnskole 1-7	0,6	3,8	12,1	26,8	30,6	15,9	10,2	100,0	157	4,7
Grunnskole 5-10	0,7	3,2	6,5	17,4	28,4	21,3	22,6	100,0	155	5,2
Sykepleie	0,8	2,7	8,5	13,2	24,6	24,1	26,1	100,0	402	5,4
Vernepleie	1,2	5,2	9,9	14,5	19,8	27,9	21,5	100,0	172	5,2
Politi	2,6	11,3	18,9	24,6	24,6	13,3	4,7	100,0	549	4,2
Totalt	49	145	288	423	486	380	294	100,0	2065	

p<0.05

Jeg har fått innsikt i hvordan forskning utføres

	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	4,6	10,1	14,2	19,6	23,3	15,1	13,2	100,0	219	4,5
Barnevern	8,0	14,2	22,8	17,9	18,5	11,1	7,4	100,0	162	3,9
Førskole	10,0	12,8	14,8	21,6	16,8	15,2	8,8	100,0	250	4,0
Grunnskole 1-7	3,8	6,4	14,0	24,8	26,8	14,7	9,6	100,0	157	4,5
Grunnskole 5-10	1,9	4,5	9,0	20,7	19,4	30,3	14,2	100,0	155	5,0
Sykepleie	1,0	4,7	12,7	14,7	23,9	20,2	22,9	100,0	402	5,1
Vernepleie	2,4	8,2	10,0	17,7	20,0	25,3	16,5	100,0	170	4,9
Politi	4,4	13,7	19,2	23,8	23,1	11,0	4,8	100,0	547	4,0
Totalt	89	202	314	416	451	343	246	100,0	2061	

p<0.05

Det er viktig for meg å holde meg oppdatert på forskning for å kunne utøve mitt framtidige yrke

	1	2	3	4	5	6	7	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	2,3	5,1	8,4	15,4	19,2	20,1	29,4	100,0	214	5,2
Barnevern	2,6	4,6	7,2	11,1	22,2	21,6	30,7	100,0	153	5,3
Førskole	4,0	3,2	3,2	11,7	16,9	22,5	38,6	100,0	249	5,6
Grunnskole 1-7	1,3	3,3	8,5	12,4	20,3	20,9	33,3	100,0	153	5,4
Grunnskole 5-10	3,4	2,7	2,7	10,1	25,5	21,5	34,2	100,0	149	5,5
Sykepleie	1,5	0,5	3,1	8,1	11,2	17,6	58,0	100,0	393	6,1
Vernepleie	1,8	1,2	5,4	14,5	11,5	24,7	41,0	100,0	166	5,7
Politi	8,6	14,5	17,1	19,1	18,5	12,1	10,1	100,0	545	4,0
Totalt	82	118	168	273	350	372	659	100,0	2022	

p<0.05

Spørsmål 10

«I hvilken grad mener du utdanningen (du nå går på) burde ha lagt mer eller mindre vekt på følgende forhold?»

- 1 = Mye mindre
- 2 = Litt mindre
- 3 = Passe som det var
- 4 = litt mer
- 5 = Mye mer

Praktisk fagkunnskap

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	0,0	16,7	43,9	39,5	100,0	228	4,2
Barnevern	0,0	0,0	11,7	42,9	45,4	100,0	163	4,3
Førskole	0,4	0,4	34,0	36,9	28,4	100,0	268	3,9
Grunnskole 1-7	0,0	0,7	9,0	44,5	45,8	100,0	155	4,4
Grunnskole 5-10	0,7	1,3	14,8	41,9	41,3	100,0	155	4,2
Sykepleie	0,3	2,7	31,1	40,1	25,9	100,0	402	3,9
Vernepleie	0,6	2,9	41,6	40,5	14,5	100,0	173	3,7
Politi	0,0	0,4	6,1	31,4	62,1	100,0	560	4,6
Totalt	4	22	416	810	852	100,0	2104	

p<0.05

Teoretisk fagkunnskap

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	1,3	13,3	72,6	10,6	2,2	100,0	226	3,0
Barnevern	0,6	14,8	67,9	14,2	2,5	100,0	162	3,0
Førskole	0,4	10,5	63,4	20,2	5,6	100,0	268	3,2
Grunnskole 1-7	0,7	13,6	72,1	9,1	4,6	100,0	154	3,0
Grunnskole 5-10	1,3	12,3	64,9	19,5	2,0	100,0	154	3,1
Sykepleie	1,0	10,0	50,8	31,0	7,3	100,0	400	3,3
Vernepleie	0,0	7,0	71,9	17,5	3,5	100,0	171	3,2
Politi	6,4	34,6	50,5	7,0	1,4	100,0	560	2,6
Totalt	48	368	1264	338	77	100,0	2095	

p<0.05

Kunnskap om forskningsmetoder

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,4	9,3	49,8	33,8	6,7	100,0	225	3,4
Barnevern	1,2	10,6	47,8	34,8	5,6	100,0	161	3,3
Førskole	0,4	4,2	39,3	46,8	9,4	100,0	265	3,6
Grunnskole 1-7	0,0	6,4	55,4	33,8	4,5	100,0	157	3,4
Grunnskole 5-10	3,2	7,7	60,0	25,8	3,2	100,0	155	3,2
Sykepleie	3,5	16,2	40,8	31,1	8,5	100,0	402	3,2
Vernepleie	0,0	3,5	50,9	39,2	6,4	100,0	171	3,5
Politi	25,9	37,9	32,7	3,2	0,4	100,0	557	2,1
Totalt	167	353	906	559	108	100,0	2093	

p<0.05

Trening i systematisk/analytisk tenkning

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	0,9	40,9	49,8	8,4	100,0	225	3,7
Barnevern	1,3	5,1	39,2	47,5	7,0	100,0	158	3,5
Førskole	0,0	3,4	37,7	50,6	8,3	100,0	265	3,6
Grunnskole 1-7	0,0	1,9	34,8	53,6	9,7	100,0	155	3,7
Grunnskole 5-10	2,0	2,6	45,8	40,5	9,2	100,0	153	3,5
Sykepleie	2,5	6,8	33,9	43,5	13,2	100,0	395	3,6
Vernepleie	0,0	1,2	46,2	43,4	9,3	100,0	173	3,6
Politi	5,9	15,3	44,4	29,7	4,7	100,0	556	3,1
N	48	140	839	878	175	100	2080	

p<0.05

Trening i å lese forskningsarbeider

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	2,7	34,7	48,9	13,8	100,0	225	3,7
Barnevern	1,2	2,5	36,8	42,9	16,6	100,0	163	3,7
Førskole	0,0	0,4	31,8	45,5	22,4	100,0	264	3,9
Grunnskole 1-7	0,0	1,9	38,2	45,9	14,0	100,0	157	3,7
Grunnskole 5-10	0,7	3,2	41,3	47,1	7,7	100,0	155	3,6
Sykepleie	0,5	4,3	34,0	42,0	19,3	100,0	400	3,8
Vernepleie	0,0	0,6	42,4	39,0	18,0	100,0	172	3,7
Politi	12,5	22,1	50,7	13,2	1,4	100,0	560	2,7
Totalt	75	161	839	754	267	100,0	2096	

p<0.05

Trening i forskningsforståelse

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	3,1	33,2	49,1	14,6	100,0	226	3,8
Barnevern	1,2	3,1	39,9	40,5	15,3	100,0	163	3,7
Førskole	0,4	0,4	32,5	44,9	21,9	100,0	265	3,9
Grunnskole 1-7	0,0	2,6	34,0	47,4	16,0	100,0	156	3,8
Grunnskole 5-10	0,7	2,6	43,9	43,2	9,7	100,0	155	3,6
Sykepleie	0,5	3,5	36,1	40,1	19,9	100,0	402	3,8
Vernepleie	0,0	1,2	39,5	42,4	16,9	100,0	172	3,8
Politi	12,5	25,6	46,2	14,3	1,3	100,0	558	2,7
Totalt	76	180	818	751	272	100,0	2097	

p<0.05

Forskning/utviklingsarbeid

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	4,0	41,1	39,3	15,6	100,0	224	3,7
Barnevern	1,2	5,0	42,9	37,9	13,0	100,0	161	3,6
Førskole	0,0	0,4	37,4	42,8	19,5	100,0	262	3,8
Grunnskole 1-7	0,0	3,2	38,9	44,6	13,4	100,0	157	3,7
Grunnskole 5-10	0,7	4,5	50,3	36,8	7,7	100,0	155	3,5
Sykepleie	1,7	6,5	44,2	34,2	13,4	100,0	403	3,5
Vernepleie	0,0	1,2	41,3	43,0	14,5	100,0	172	3,7
Politi	13,6	25,5	49,6	10,6	0,7	100,0	558	2,6
Totalt	86	200	924	659	223	100,0	2092	

p<0.05

Spørsmål 13

«Nedenfor er en liste over forskjellige typer kompetanse. Kan du for hver av dem angi (A) i hvilken grad du mener dette bør vektlegges i studiet for at du skal bli en god medarbeider og (B) i hvilken grad du tilegnet deg dette».

1 = ikke i det hele tatt

5 = i svært stor grad⁶

Bred, generell kunnskap

	A Bør vektlegges					totalt	N	Gj.snitt
	1	2	3	4	5			
Sosionom	0,0	1,4	14,4	34,7	49,5	100,0	216	4,3
Barnevern	0,0	1,2	13,7	30,4	54,7	100,0	161	4,4
Førskole	0,0	1,9	13,1	24,6	60,4	100,0	260	4,4
Grunnskole 1-7	0,0	0,0	14,7	32,7	52,7	100,0	150	4,4
Grunnskole 5-10	0,0	2,1	11,7	40,7	45,5	100,0	145	4,3
Sykepleie	0,0	1,6	8,5	23,8	66,0	100,0	365	4,5
Vernepleie	0,0	1,4	11,6	28,1	58,9	100,0	146	4,4
Politi	0,0	1,3	10,8	33,8	54,1	100,0	545	4,4
N	0	28	233	608	1119	100,0	1988	

p<0.05

	B Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen					totalt	N	Gj.snitt
	1	2	3	4	5			
Sosionom	0,0	1,9	22,5	48,4	27,2	100,0	213	4,0
Barnevern	0,0	1,9	17,8	51,6	28,7	100,0	157	4,1
Førskole	0,0	1,6	18,3	44,4	35,8	100,0	257	4,1
Grunnskole 1-7	1,4	2,0	26,5	51,0	19,1	100,0	147	3,8
Grunnskole 5-10	2,1	5,5	26,9	54,5	11,0	100,0	145	3,7
Sykepleie	0,6	0,9	18,7	52,7	27,2	100,0	353	4,1
Vernepleie	0,7	2,0	16,5	53,3	27,6	100,0	152	4,1
Politi	0,2	1,8	14,4	58,4	25,2	100,0	543	4,1
N	9	38	370	1036	514	100	1967	

p<0.05

⁶ NB: For at alle skalaene i rapporten skal gå i samme retning (fra det en kan regne som *negativ* til *positiv*), har skalaverdiene på denne variabelen blitt snudd i motsatt retning enn de gjorde i den originale spørreskjemaet.

Yrkesspesifikk kunnskap

A Bør vektlegges								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	1,4	6,1	23,5	69,0	100,0	213	4,6
Barnevern	0,0	0,0	2,6	26,1	71,3	100,0	157	4,7
Førskole	0,0	1,5	5,4	24,6	68,5	100,0	260	4,6
Grunnskole 1-7	0,0	1,3	3,4	24,8	70,5	100,0	149	4,6
Grunnskole 5-10	0,0	2,8	2,1	26,4	68,8	100,0	144	4,6
Sykepleie	0,0	1,9	8,8	21,6	67,7	100,0	362	4,5
Vernepleie	1,4	0,7	8,9	26,7	62,3	100,0	146	4,5
Politi	0,0	1,1	7,2	25,4	66,3	100,0	540	4,6
N	2	27	123	484	1335	100	1971	

p<0.05

B Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,5	4,3	21,9	51,9	21,4	100,0	210	3,9
Barnevern	0,0	4,5	20,7	49,0	25,8	100,0	155	4,0
Førskole	0,0	0,8	17,4	47,8	34,0	100,0	253	4,2
Grunnskole 1-7	0,0	2,7	25,3	52,7	19,2	100,0	146	3,9
Grunnskole 5-10	0,7	2,8	23,6	59,0	13,9	100,0	144	3,8
Sykepleie	0,3	0,6	17,5	51,0	30,7	100,0	349	4,1
Vernepleie	0,0	2,7	21,1	49,0	27,2	100,0	147	4,0
Politi	0,2	1,7	17,5	52,6	28,0	100,0	542	4,1
N	4	41	380	1003	518	100	1946	

p<0.05

Praktiske ferdigheter

A Bør vektlegges								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	1,4	7,0	22,5	69,0	100,0	213	4,6
Barnevern	0,6	0,6	6,4	19,1	73,3	100,0	157	4,6
Førskole	0,4	2,0	8,2	30,6	58,8	100,0	255	4,5
Grunnskole 1-7	0,0	0,7	5,4	28,4	65,5	100,0	148	4,6
Grunnskole 5-10	1,4	2,1	5,6	27,3	63,6	100,0	143	4,5
Sykepleie	1,1	2,0	3,4	16,3	77,3	100,0	357	4,7
Vernepleie	0,7	2,7	7,5	14,4	74,7	100,0	146	4,6
Politi	0,2	0,6	1,9	12,6	84,9	100,0	542	4,8
N	10	27	95	384	1445	100	1961	

p<0.05

B Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	1,4	4,8	23,3	43,3	27,1	100,0	210	3,9
Barnevern	0,7	6,5	24,7	41,6	26,6	100,0	154	3,9
Førskole	1,2	5,9	22,3	35,6	35,2	100,0	256	4,0
Grunnskole 1-7	2,8	8,4	16,8	48,3	23,8	100,0	143	3,8
Grunnskole 5-10	1,4	7,0	26,8	45,8	19,0	100,0	142	3,7
Sykepleie	0,6	2,9	14,8	41,3	40,5	100,0	351	4,2
Vernepleie	0,7	4,0	24,8	43,0	27,5	100,0	149	3,9
Politi	0,7	4,3	13,9	51,0	30,1	100,0	539	4,1
N	20	96	370	864	594	100	1944	

p<0.05

Teoretiske kunnskaper

A Bør vektlegges

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,5	0,5	12,2	40,7	46,3	100,0	214	4,3
Barnevern	0,0	1,3	12,0	30,4	56,3	100,0	258	4,4
Førskole	0,4	2,7	10,9	31,0	55,0	100,0	158	4,4
Grunnskole 1-7	0,0	2,0	14,8	35,6	47,7	100,0	149	4,3
Grunnskole 5-10	0,7	4,2	11,1	42,4	41,7	100,0	144	4,2
Sykepleie	0,3	0,8	3,9	24,6	70,4	100,0	358	4,6
Vernepleie	1,4	2,7	9,5	32,7	53,7	100,0	147	4,3
Politi	0,2	3,1	22,4	46,1	28,1	100,0	544	4,0
N	7	43	261	716	945	100	1972	

p<0.05

B Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	0,0	2,4	19,9	48,3	29,4	100,0	211	4,0
Barnevern	0,0	0,6	16,6	56,1	26,8	100,0	157	4,1
Førskole	0,8	0,4	17,4	48,1	33,3	100,0	258	4,1
Grunnskole 1-7	0,7	3,4	23,3	51,4	21,2	100,0	146	3,9
Grunnskole 5-10	0,7	1,4	27,1	52,8	18,1	100,0	144	3,9
Sykepleie	0,3	1,1	15,5	50,1	33,0	100,0	355	4,1
Vernepleie	0,0	2,7	21,3	46,7	29,3	100,0	150	4,0
Politi	0,2	1,7	19,4	60,1	18,7	100,0	541	4,0
N	6	31	378	1038	509	100	1962	

p<0.05

Spørsmål 13 A og B: differanse i gruppenes gjennomsnitt i spørsmålene om vektlegging av kompetanse i utdanningen (A) og vurdering av om en har tilegnet kunnskap gjennom utdanningen (B)

	Bred, generell kunnskap			Yrkesespesifikk kunnskap			Praktiske ferdigheter			Teoretiske kunnskaper		
	A	B	Diff.	A	B	Diff.	A	B	Diff.	A	B	Diff.
Sosionom	4,3	4,0	-0,3*	4,6	3,9	-0,7*	4,6	3,9	-0,7*	4,3	4,0	-0,3*
Barnevern	4,4	4,1	-0,3*	4,7	4,0	-0,7*	4,7	3,9	-0,8*	4,4	4,1	-0,3*
Førskole	4,4	4,1	-0,3	4,6	4,2	-0,5*	4,4	4,0	-0,5*	4,4	4,1	-0,2*
Grunnskole 1-7	4,4	3,8	-0,5*	4,6	3,8	-0,8*	4,6	3,8	-0,8*	4,3	3,9	-0,4*
Grunnskole 5-10	4,3	3,7	-0,6*	4,6	3,8	-0,8*	4,5	3,7	-0,8*	4,2	3,9	-0,3*
Sykepleie	4,6	4,0	-0,5*	4,5	4,0	-0,5*	4,7	4,2	-0,5*	4,7	4,1	-0,5*
Vernepleie	4,4	4,0	-0,3*	4,6	4,0	-0,5*	4,6	3,9	-0,7*	4,4	4,0	-0,4*
Politi	4,4	4,1	-0,3*	4,6	4,1	-0,5*	4,8	4,1	-0,8*	4,0	4,0	-0,0

* = differansen er signifikant på 5 prosents nivå

Spørsmål 7

«Her kommer noen påstander om studium og undervisningsopplegg. Kan du angi hvor enig eller uenig du er i disse når det gjelder ditt studium?»

Det er flere fag i studiet jeg ikke forstår hensikten med.

	1 Uenig	2	3	4	5	6	7 Enig	Totalt	N	Gj.snitt
Sosionom	18,6	17,3	19,5	17,7	14,2	8,4	4,4	100,0	226	3,4
Barnevern	12,9	31,9	16,0	16,0	11,0	8,6	3,7	100,0	163	3,3
Førskole	22,5	21,4	11,1	11,5	10,7	14,1	8,8	100,0	262	3,5
Grunnskole 1-7	29,0	24,5	14,8	12,9	9,0	5,8	3,9	100,0	155	2,8
Grunnskole 5-10	21,1	31,6	13,8	11,2	13,2	5,3	4,0	100,0	152	3,1
Sykepleie	6,8	11,9	13,4	16,2	20,0	15,2	16,5	100,0	395	4,4
Vernepleie	17,3	21,4	13,3	13,3	15,0	9,8	9,8	100,0	173	3,6
Politi	4,3	8,8	10,3	11,7	17,3	17,5	30,1	100,0	555	5,0
Totalt	280	366	276	285	313	261	300	100,0	2081	

p<0.05

Kandidater 2-3 år etter endt utdanning v-2010 (SD 3-3)

Spørsmål 5c

«Hva er din nåværende hovedaktivitet?»

	1 Yrkesaktiv	2 Lønnet fødsels- permisjon	3 Hjemme uten Lønn (inkl. kontantstøtte)	4 Student	5 Annet	Total	N
allmennlærer	80,8	6,4	1,4	11,0	0,4	100,0	281
førskole	79,8	11,6	3,1	4,7	0,8	100,0	129
sosionom	84,2	7,9	1,0	4,9	2,0	100,0	203
barnevern	81,3	9,0	3,0	2,2	4,5	100,0	134
sykepleie	77,5	11,5	1,6	8,9	0,5	100,0	382
fysioterapi	82,1	5,7	0,8	9,8	1,6	100,0	123
Totalt	1007	112	21	96	16	100,0	1252

p<0.05

Spørsmål 3b

«Utdanningen var et godt grunnlag...»

1 = ikke i det hele tatt

5 = i svært stor grad

...for å starte yrkeskarrieren

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	2,6	10,6	33,5	33,9	19,4	100,0	227	3,6
førskole	1,8	7,3	21,1	33,9	35,8	100,0	109	3,9
sosionom	3,1	6,9	27,7	42,1	20,1	100,0	159	3,7
barnevern	1,8	10,0	20,0	44,6	23,6	100,0	110	3,8
sykepleie	1,6	7,9	19,7	42,4	28,3	100,0	304	3,9
fysioterapi	2,1	11,6	32,6	43,2	10,5	100,0	95	3,5
Totalt	22	89	256	400	237	100,0	1004	

p<0.05

...for videre læring i jobben

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	4,4	9,2	34,5	35,8	16,2	100,0	229	3,5
førskole	4,8	3,8	23,8	41,9	25,7	100,0	105	3,8
sosionom	4,6	4,6	24,2	48,4	18,3	100,0	153	3,7
barnevern	5,5	5,5	24,8	44,0	20,2	100,0	109	3,7
sykepleie	2,0	7,3	24,1	43,6	23,1	100,0	303	3,8
fysioterapi	4,2	2,1	40,0	41,1	12,6	100,0	95	3,6
N	38	62	279	419	196	100,0	994	

p<0.05

...for å utføre nåværende arbeidsoppgaver

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	6,6	22,7	39,3	20,1	11,4	100,0	229	3,1
førskole	4,7	10,3	29,9	40,2	15,0	100,0	107	3,5
sosionom	7,1	13,6	33,6	30,3	15,5	100,0	155	3,3
barnevern	6,4	8,3	32,1	33,0	20,2	100,0	109	3,5
sykepleie	3,6	13,1	28,8	32,0	22,6	100,0	306	3,6
fysioterapi	6,3	17,9	43,2	19,0	13,7	100,0	95	3,2
N	55	150	338	288	170	100,0	1001	

p<0.05

...for framtidig karriere

	1	2	3	4	5	Totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	2,2	12,7	37,1	32,8	15,3	100,0	229	3,5
førskole	2,8	7,4	28,7	36,1	25,0	100,0	108	3,7
sosionom	0,0	11,0	37,4	36,1	15,5	100,0	155	3,6
barnevern	2,7	6,4	29,1	46,4	15,5	100,0	110	3,7
sykepleie	2,0	10,7	29,6	36,7	21,1	100,0	308	3,6
fysioterapi	3,2	12,6	46,3	29,5	8,4	100,0	95	3,3
N	20	106	341	362	176	100,0	1005	

p<0.05

Spørsmål 12

«Hva slags opplæring har du fått etter at du begynte i din nåværende jobb? Har du fått en eller flere av følgende former for opplæring?»

Systematisk veiledning fra overordnede eller annen kollega

	Ja	Ikke svart	Totalt	N
allmennlærer	24,9	75,1	100,0	229
førskole	27,0	73,0	100,0	111
sosionom	49,1	50,9	100,0	161
barnevern	48,2	51,8	100,0	110
sykepleie	49,8	50,2	100,0	313
fysioterapi	25,3	74,7	100,0	95
Totalt	399	620	100,0	1019

p<0.05

Eget opplæringsprogram

	Ja	Ikke svart	Totalt	N
allmennlærer	4,8	95,2	100,0	229
førskole	7,2	92,8	100,0	111
sosionom	16,8	83,2	100,0	161
barnevern	13,6	86,4	100,0	110
sykepleie	27,8	72,2	100,0	313
fysioterapi	11,6	88,4	100,0	95
Totalt	159	860	100,0	1019

p<0.05

Kurs organisert av arbeidsgiver

	Ja	Ikke svart	Totalt	N
allmennlærer	36,7	63,3	100,0	229
førskole	52,3	47,8	100,0	111
sosionom	60,3	39,8	100,0	161
barnevern	54,6	45,5	100,0	110
sykepleie	47,0	53,0	100,0	313
fysioterapi	22,1	77,9	100,0	95
Totalt	467	552	100,0	1019

p<0.05

Deltaking i eksterne kurs

	Ja	Ikke svart	Totalt	N
allmennlærer	48,5	51,5	100,0	229
førskole	56,8	43,2	100,0	111
sosionom	61,5	38,5	100,0	161
barnevern	57,3	42,7	100,0	110
sykepleie	34,2	65,8	100,0	313
fysioterapi	36,8	63,2	100,0	95
Totalt	478	541	100,0	1019

p<0.05

Ingen systematisk opplæring

	Ja	Ikke svart	Totalt	N
allmennlærer	42,8	57,2	100,0	229
førskole	27,0	73,0	100,0	111
sosionom	21,1	78,9	100,0	161
barnevern	29,1	70,9	100,0	110
sykepleie	27,8	72,2	100,0	313
fysioterapi	46,3	53,7	100,0	95
Totalt	325	694	100,0	1019

p<0.05

Spørsmål 13

«Hvordan vil du vurdere den opplæringen du har fått i jobben din?»

1 = ikke i det hele tatt

5 = i svært stor grad⁷

Opplæringen har vært tilstrekkelig for å gjøre en god jobb

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	9,1	17,7	33,6	34,1	5,5	100,0	220	3,1
førskole	11,8	10,9	30,0	34,6	12,7	100,0	110	3,3
sosionom	9,4	13,8	27,7	32,7	16,4	100,0	159	3,3
barnevern	11,1	14,8	16,7	40,7	16,7	100,0	108	3,4
sykepleie	4,2	10,7	27,4	35,2	22,6	100,0	310	3,6
fysioterapi	3,3	13,2	24,2	39,6	19,8	100,0	91	3,6
Totalt	76	134	276	354	158	100,0	998	

p<0.05

Opplæringen har vært lite relevant for arbeidet

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	31,5	26,4	26,9	10,7	4,6	100,0	216	2,3
førskole	38,1	23,8	23,8	6,7	7,6	100,0	105	2,2
sosionom	43,4	26,4	17,0	8,2	5,0	100,0	159	2,1
barnevern	50,0	26,9	12,0	4,6	6,5	100,0	108	1,9
sykepleie	54,2	21,9	14,0	5,0	5,0	100,0	301	1,8
fysioterapi	42,7	28,1	15,7	10,1	3,4	100,0	89	2,0
Totalt	432	244	179	72	51	100,0	978	

p<0.05

Opplæringen har videreført det jeg lærte i utdanningen

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	11,7	24,3	31,3	28,0	4,7	100,0	214	2,9
førskole	10,1	14,7	24,8	33,0	17,4	100,0	109	3,3
sosionom	15,4	26,2	27,2	24,6	6,7	100,0	159	2,8
barnevern	12,2	12,2	43,0	21,5	11,2	100,0	107	3,1
sykepleie	6,0	14,7	35,0	31,7	12,7	100,0	300	3,3
fysioterapi	11,2	15,7	38,2	27,0	7,9	100,0	89	3,0
Totalt	100	182	324	277	95	100,0	978	

p<0.05

⁷ Variabelverdiene har her blitt snudd slik at lav verdi indikerer negativt svar mens høy verdi indikerer positivt svar.

Opplæringen har komplettert det jeg lærte i utdanningen

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	12,6	23,4	35,5	22,0	6,5	100,0	238	2,9
førskole	11,2	14,0	30,8	33,6	10,3	100,0	114	3,2
sosionom	13,2	16,4	40,3	22,6	7,6	100,0	195	2,9
barnevern	15,1	11,3	34,9	29,3	9,4	100,0	120	3,1
sykepleie	7,4	14,1	33,7	30,0	14,8	100,0	340	3,3
fysioterapi	14,4	14,4	34,4	32,2	4,4	100,0	100	3,0
Totalt	111	158	341	268	95	100,0	973	

p<0.05

Spørsmål 23

«Nedenfor er en liste over forskjellige typer kunnskap og kompetanse. Kan du for hver av dem angi i hvilken grad du har tilegnet deg denne kompetansen gjennom (A) utdanningen og (B) ditt arbeid som * »

1 = ikke i det hele tatt

5 = i meget stor grad⁸

...Bred, generell kunnskap

A. Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	2,7	16,7	43,4	29,0	8,1	100,0	221	3,2
førskole	0,9	4,6	36,4	45,5	12,7	100,0	110	3,6
sosionom	0,0	3,9	31,6	39,4	25,2	100,0	155	3,9
barnevern	1,0	5,7	31,4	45,7	16,2	100,0	105	3,7
sykepleie	2,3	14,4	37,9	33,3	12,1	100,0	306	3,4
fysioterapi	1,1	8,8	40,7	40,7	8,8	100,0	91	3,5
N	16	106	371	362	133	100,0	988	

p<0.05

B. Har tilegnet meg kompetansen gjennom mitt arbeid

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	0,9	5,0	22,2	52,9	19,0	100,0	221	3,8
førskole	0,9	3,7	27,1	40,2	28,0	100,0	107	3,9
sosionom	1,3	9,3	27,8	36,4	25,2	100,0	151	3,7
barnevern	2,0	7,8	21,6	46,1	22,6	100,0	102	3,8
sykepleie	0,7	7,2	19,0	41,2	32,0	100,0	306	4,0
fysioterapi	2,2	4,3	21,5	58,1	14,0	100,0	93	3,8
N	11	63	220	442	244	100,0	980	

p<0.05

⁸ Også her har retningen på spørsmålet blitt snudd slik at lav verdi indikerer negativt svar mens høy verdi indikerer positivt svar.

... Yrkesspesifikk kunnskap

A. Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	5,0	21,6	36,9	30,2	6,3	100,0	222	3,1
førskole	0,9	13,0	34,3	38,9	13,0	100,0	108	3,5
sosionom	5,8	29,9	35,7	18,8	9,7	100,0	154	3,0
barnevern	2,9	16,7	31,4	37,3	11,8	100,0	102	3,4
sykepleie	5,9	22,4	38,9	24,4	8,3	100,0	303	3,1
fysioterapi	4,3	28,0	32,3	31,2	4,3	100,0	93	3,0
N	46	219	354	279	84	100,0	982	

p<0.05

B. Har tilegnet meg kompetansen gjennom mitt arbeid								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	0,5	1,8	8,1	43,4	46,2	100,0	221	4,3
førskole	1,0	2,9	8,6	47,6	40,0	100,0	105	4,2
sosionom	0,0	3,3	11,0	31,2	54,6	100,0	154	4,4
barnevern	0,0	3,9	11,8	40,2	44,1	100,0	102	4,2
sykepleie	0,7	3,3	7,5	34,6	53,9	100,0	306	4,4
fysioterapi	1,1	0,0	7,7	49,5	41,8	100,0	91	4,3
N	5	26	86	386	476	100,0	979	

... Teoretisk kunnskap

A. Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	1,8	5,9	18,6	49,8	24,0	100,0	221	3,9
førskole	0,0	3,7	13,8	44,0	38,5	100,0	109	4,2
sosionom	0,7	2,6	19,0	44,4	33,3	100,0	153	4,1
barnevern	0,0	2,9	11,4	47,6	38,1	100,0	105	4,2
sykepleie	1,3	7,2	23,1	44,6	23,8	100,0	307	3,8
fysioterapi	0,0	7,5	24,7	39,8	28,0	100,0	93	3,9
Totalt	9	53	191	450	285	100,0	988	

p<0.05

B. Har tilegnet meg kompetansen gjennom mitt arbeid								
	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	1,4	18,5	36,0	31,1	13,1	100,0	222	3,4
førskole	1,9	15,1	39,6	31,1	12,3	100,0	106	3,4
sosionom	2,6	18,4	40,1	28,3	10,5	100,0	152	3,3
barnevern	1,9	20,2	34,6	31,7	11,5	100,0	104	3,3
sykepleie	1,7	10,6	29,7	40,9	17,2	100,0	303	3,6
fysioterapi	1,1	9,8	40,2	41,3	7,6	100,0	92	3,4
Totalt	17	147	346	340	129	100,0	979	

... Praktiske ferdigheter

A. Har tilegnet meg kompetansen gjennom utdanningen

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	11,8	34,6	35,5	16,4	1,8	100,0	220	2,6
førskole	10,1	21,1	40,4	17,4	11,0	100,0	109	3,0
sosionom	10,4	38,3	31,8	18,2	1,3	100,0	154	2,6
barnevern	10,7	26,2	41,8	17,5	3,9	100,0	103	2,8
sykepleie	1,6	21,4	42,4	25,3	9,2	100,0	304	3,2
fysioterapi	2,1	20,2	44,7	24,5	8,5	100,0	94	3,2
Totalt	71	269	385	201	58	100,0	984	

p<0.05

B. Har tilegnet meg kompetansen gjennom mitt arbeid

	1	2	3	4	5	totalt	N	Gj.snitt
allmennlærer	1,8	4,1	20,0	35,0	39,1	100,0	220	4,1
førskole	1,9	0,9	9,4	35,9	51,9	100,0	106	4,3
sosionom	0,0	2,6	12,4	42,5	42,5	100,0	153	4,2
barnevern	0,0	1,9	14,4	39,4	44,2	100,0	104	4,3
sykepleie	0,3	1,6	7,2	28,3	62,5	100,0	307	4,5
fysioterapi	0,0	3,3	10,9	41,3	44,6	100,0	92	4,3
Totalt	7	24	120	346	485	100,0	982	

p<0.05

Spørsmål 23 A og B: differanse i gruppenes gjennomsnitt i spørsmålene om tilegnet kompetanse gjennom utdanning (A) og yrke (B).

	Bred, generell kunnskap			Yrkesspesifikk kunnskap			Teoretisk kunnskap			Praktiske ferdigheter		
	A	B	Diff.	A	B	Diff.	A	B	Diff.	A	B	Diff.
allmennlærer	3,2	3,8	0,6*	3,1	4,3	1,2*	3,9	3,4	-0,5*	2,6	4,1	1,4*
førskole	3,6	3,9	0,2*	3,5	4,2	0,7*	4,2	3,4	-0,8*	3,0	4,3	1,4*
sosionom	3,9	3,7	-0,1	3,0	4,4	1,4*	4,1	3,3	-0,8*	2,6	4,2	1,6*
barnevern	3,7	3,8	0,1	3,4	4,2	0,9*	4,2	3,3	-0,9*	2,8	4,3	1,5*
sykepleie	3,4	4,0	0,6*	3,1	4,4	1,3*	3,8	3,6	-0,2*	3,2	4,5	1,3*
fysioterapi	3,5	3,8	0,3*	3,0	4,3	1,3*	3,9	3,4	-0,4*	3,2	4,3	1,1*

* = differansen er signifikant på 5 prosents nivå

Referanser

- Caspersen, J., Havnes, A., & Smeby, J.-C. (2017). Profesjonskvalifisering i arbeid og etterutdanning *Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse* (s. 118-129). Oslo: Universitetsforlaget.
- Collins, R. (1979). *The credential society : a historical sociology of education and stratification*. New York: Academic Press.
- Eraut, M. (2010). Knowledge, Working Practices, and Learning. I: S. Billett (red.), *Learning Through Practice* (s. 37-58). Dordrecht: Springer.
- Haug, P. (2013). Profesjon og metodikk: om "Pedagogikk og elevkunnskap" i grunnskulelærerutdanninga. I: A. Molander & J.-C. Smeby (red.), *Profesjonsstudier II* (s. 67-77). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kyvik, S., & Vågan, A. (2014). *Forskningsbasert utdanning? Forholdet mellom forskning, utdanning og yrkesutøvelse i de korte profesjonsutdanningene*. Oslo: Abstrakt.
- Kyvik, S., Vågan, A., Prøitz, T. S., & Aamodt, P. O. (2015). Research-based education in undergraduate professional programmes. I: J.-C. Smeby & M. Sutphen (red.), *From vocational to professional education: Educating for social welfare* (s. 105-123). London: Routledge.
- Meld. St. 13 (2011-2012). *Utdanning for velferd: Samspill i praksis*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Meld. St. 16 (2016-2017). *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Messel, J., & Smeby, J.-C. (2017). Akademisering av høyskoleutdanningene? I: S. Mausethagen & J.-C. Smeby (red.), *Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse* (s. 14-55). Oslo: Universitetsforlaget.
- NOKUT (2006): *Evaluering av allmennlærerutdanningen i Norge 2006: Del 1 Hovedrapport*. Oslo: Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning.
- Smeby, J.-C. (2007). Connecting to professional knowledge. *Studies in Higher Education*, 32(2), 207-224.
- Smeby, J.-C. (2008). Profesjon og utdanning. I: A. Molander & L. I. Terum (red.), *Profesjonsstudier* (s. 87-102). Oslo: Universitetsforlaget.
- Terum, L. I., & Smeby, J.-C. (2014). Akademisering, kvalitet og relevans. Debatten om utdanningene til velferdsstatens yrker. I: N. Frølich, E. Hovdhaugen & L. I. Terum (red.), *Kvalitet, kapasitet og relevans : utviklingstrekk i norsk høyere utdanning* (s. 114-143). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Winnæss, P. (2017). Profesjonsstudentblikk. Om hvordan politistudentene ser på utdanningen. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1(4), 284-300.